

SAN JUAN

De'o Cocapi Pai De'ose'e

¹ Ja yë'ta'a yequë co'amaña pa'ima'në iti coca tsoe paji'i. Iti coca cato Maija'quë ja're paji'i. Iti coca cato Diusupi. ² Du'ru huëo macana Maija'quë ja're conì paji'i, iti cocapi. ³ Ipi Maija'quë ja're conì co'amaña de'huapi. Peoji, i de'hua ma'ñe, si'aye i de'huase'e a'ë. ⁴ Ini paji'i, ti pani huesëye. Ti pani huesëyepi paire miacaiye pa'iji. ⁵ Iye miañepi nea huë'ñare pana miacaji'i. Miacaina, neañepi ne yayo ti'añe papi.

⁶ Pa'iji, Maija'quë jëjo daoquë Juan hue'equë. ⁷ Jaë cato iti miañe ñasiquëpi quëacaiquë paji'i, i cayere care paji cuasani si'a pai asajajë caquë. ⁸ Juan cato miañe peopi. Jaë cato coa miañe ñasiquëpi quëacaiquë paji'i. ⁹ Nuñerepa si'a paire miacaiyepi iye yejana titapi.

¹⁰ Ipi Diusu ja're pa'i iye yeja de'huasiquëta'are iye yeja pa'icohua'ipi ire papi cajë asaye pahüë. ¹¹ I paire pana daji'i. Daisiquëta'are i paipi ite de'oye sihuajë yo'oye pahüë. ¹² Jaje jai pai pajëta'are de'hue te'ohua'ise'e sihuajë ite nuñerepa Cristo huasoquë api cuasajë asahuë. Jaje ite cuasasicohua'ini nuñerepa Maija'quë mamajërepa pa'iye nepi. ¹³ Pai mamajëje pa'iohua'i peoyë. Diusu mamajë cato, Diusupi necaina, i mamajë de'osicohua'i a'ë. Pai ai de'oyepi ai de'oma'cohua'i a'ë. Panita'a coa yëjë yo'oyepi ai de'ose'eje pa'iohua'i peoyë.

14 Cristopi pa_i de'oni mai ja're con_i paji'i, pa_ire oi_quere pa_i, cui'ne nuñerepa pa'ipi. Jaje pa'ini i de'oquë pa'iyerepa ñahuë, yëquëpi, Maija'quë Mamaquërepa te'i macapi, ai de'oquërepa pa'ina.

15 Jaje pa'ina, Juan Cristo do'ire ca'aji'i, ñeje:

“Iquë api, yë'ë mësarute quëasiquë. Jaëni yë'ë quëahuë. Yë'ë jeteyo'je daiji, jerepa pa'i. Yë'ë peo'në pa'isiquë ca'aji'i.”

16 De'oye pa'iye ti'lahuë, i do'ipi. 17 Cuañese'e cato Moisésja'a Maija'quëpi isise'e a'ë. Cui'neje pa_ire oiye, cui'ne nuñerepa yo'oye cato Jesucristoja'a isise'e a'ë. 18 Te'ije Diusure ñasiquë peoji. Coa i mamaquë i ja're con_i pa'iquëse'e. Jaëse'e ñapi. Maire quëa iñopi, i pa'iye aye.

Jesucristo Ayere Juan Cacaise'e

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Jerusalén pa'i judío ëjaohua'ipi Maija'quë huë'e ñacaicohua'ire cui'ne levitasre jëjo saoreña, Juanre iquei'ni më'ë cajë seni asaja'cohua'ire.

20 Jaje jëjo saorena, sani sejëna, Juanpi tiñarepa quëaëña:

“Yë'ë cato Cristo Maija'quë pa_ire huasoquë peoyë.”

21 Jaje caquëna, seni coreña:

“¿Jaje pa'ito iquei'ni, më'ë, tsoe huë'ña Maija'quë quëacaiquë pa'isiquë?”

Cajëna, Juanpi caëña:

“Pa_ini.”

Yeque seni coreña:

“Jaje pa'ito ¿Maija'quëre quëacaiquë daija'quë api ca nëosiquë aë, më'ë?”

Jaje catojë sehuouña:

“Pani.”

²² Ja maca careña:

“¿Iquei'ni, jaje pa'ito? ¿Me yëquëre jëjo daosicohua'ire sani quëaja'cohua'i a'ni? Më'ë ayere quëajë'ë, yëquëre.”

²³ Cajëna, Juanpi caëña:

“Yë'ë cato yë'ose'e cuene yejapi cuiquë a'ë: 'Nui ma'arepa hui'yojë'ë, Ëjaë daija'a ma'a.' Maija'quëre quëacaiquë Isaías caquë pa'ise'eje caquë a'ë, yë'ë.”

²⁴ Juanre sani casicohua'i cato fariseo paipi jëjo saosicohua'i paë'ë. ²⁵ Jaohua'ipi seteña, ite:

“Cristo peoni, cui'ne Elíasje peoni, cui'ne Maija'quë jëjo daosi'i casiquëje peoni, ¿Me yo'oquë cui'ne oco doquë'ni?”

²⁶ Cajëna, Juanpi caëña:

“Yë'ë cato oco doquë aë. Jaje pa'iquëta'are mësarü ja're conü pa'iji, mësarü ña t'ama'quëje. ²⁷ Jaë cato yë'ë jeteyo'je daija'quë api, yë'ëre tëto saisiquëpi. Yë'ë cato do'i peoyë, i zapato joye-caiyeque.”

²⁸ Iye cato Betábara hue'e hue'ñana yo'ose'e a'ë, Jordán tsiaya ëse mëi t'e'tena Juan oco do hue'ñana.

Maija'quë Yëi Ñamapi, Jesús

²⁹ Se ñatasi mu'se Jesupi Juan quë'rona tsio daina, ñaquë caëña, Juan:

“Ñajë'ë. Iquë api, Maija'quë Yëi ñama iye yeja pa'icohua'i tayo yo'oye nejocaiquë. ³⁰ Yë'ë jaëni cahuë: ‘Yë'ë jeteyo'je daiji, yë'ëre tëto saisiquë. Jaë cato yë'ë peo maca pa'isiquë api.’ ³¹ Yë'ëje huesëhuë. Iquei'ni cuasahuë. Jaje pa'iquëta'are ocopi dohuë, Israel paipi ñajajë caquë.”

32 Caëña, Juan yequeje:

“Yè'èpi ñahuë, Maija'quë de'o joyopi ma'tëmopi su'teje pa'ipi ina cajeni pëaquëna. 33 Yè'è cato ja yè'ta'a huesëhuë, iquei'ni cuasaquë. Jaje pa'iquëta'are yè'ère oco dojë'ë caquë cuañesiquëpi capi: ‘Mè'èpi oco doquë ñaquëna, de'o joyopi cajeni ina pëasiquëpi. Jaë api, paire Maija'quë de'o joyopi doquë.’ 34 Jaje pa'ina, yè'è iti ñasiquëpi quëacaiquë pa'iyë, Maija'quë Mamaquëre papi caquë.”

Jesús I Ye'yacohua'ire Du'ru Macarepa Nese'e

35 Se ñatasi mu'se Juan cui'ne i ye'yacohua'i coni paë'ë, ja'rë pa'isi macare. 36 Pa'ijëna, Jesús da saina, ñaquë Juan capi:

“Ñajë'ë. Jaë api, Maija'quë Yèi ñama.”

37 Jaje Juan caquëna, asani i ye'yacohua'ipi cayaohua'i Jesure tuteña. 38 Jaje tuijëna, Jesupi asani co'ye ñani caëña, jaohua'ire:

“¿Iquere co'eye'ni?”

Caquëna, iohua'ipi careña:

“Ye'yaquë, ¿Mè'ë jerona pa'iquë'ni?”

39 Cajëna, Jesupi capi:

“Dani ñajë'ë, yè'ë pa'i hue'ña.”

Caëna, i pa'i hue'ñana sani ñani i ja're pëani paë'ë, cuatro pa'i maca tì'asicohua'ipi iti mu'se na'i macaja'a.

40 Juan caquëna, asani tuisicohua'i aquë cato, te'i Andrés paji'i, Simón Pedro yo'jei. 41 Ja yè'ta'a yeque yo'oma'në du'ru macarepa cato Andrés, maja'yë Simónni sani co'epi. Tì'ani capi, ite:

“Tì'ahuë, yëquë, Mesías maire huasoquë.”

42 Jaje quëani Andrés sai saëña, Simónre Jesús quë'rona. Saquëna, ñani Jesupi caëña:

“Mè'è cato Jonás mamaquë Simón'è. Jaje pa'iquëta'are Cefas hue'equë pa'ijë'è. Jaje cani Pedro caye a'è. (Mai coca cani quëna pë caye pa'iji.)”

Jesús Soise'e Felipere Cui'ne Natanaelre

⁴³ Se ñatasi mu'se Jesús Galilea yeja quë'rona sasi'i caquë yo'oquë, Felipere tì'api. Tì'ani capi:

“Tuijë'è, yë'ère.”

⁴⁴ Iquë Felipe cato Betsaida daripë aquë paji'i, Andrés cui'ne Pedro pa'i hue'ña aquë. ⁴⁵ Ñani ja maca Felipe Natanaelre co'ese'e caquë sani tì'ani ite capi:

“Ai tsoe Maija'quëre quëacaicohua'i cui'ne Moisés toyaquë pa'isiquëni ñahuë, yëquë. Jaë cato Jesupi José mamaquë Nazaret daripëpi aquë api.”

⁴⁶ Caquëna, Natanaelpi capi:

“¿Nazaret daripëpi de'o paì eta tì'añe pa'iquë?”

Caquëna, Felipepi capi:

“Dani ñajë'è, ñini.”

⁴⁷ Natanaelpi Jesús quë'rona tsiojaina, Jesús capi:

“Nuñerepa Israelita macapi daiji, iquë cosoye peoquëpi.”

⁴⁸ Jaje caquëna, Natanaelpi sequëña:

“¿Me yë'ère ñaquë'ni?”

Caquëna, Jesupi capi:

“Ja yë'ta'a Felipe më'ère soima'në ñahuë, Higuera soquë yë huë'ehuëre më'è nëca maca.”

⁴⁹ Ja maca Natanaelpi capi:

“Ye'yaquë, më'è cato Diosu mamaquë a'è. Judío paì ëjaëre pa'ë, më'è.”

⁵⁰ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“¿Coa Higuera soquë yë huë'ehuëre pa'i maca ñahuë case'ere nuñerepa Ejaëpi caji caquë asaquë, më'ë yë'ère? Ai jerepa pa'yere, më'ë ñaja'quë a'ë, jeteyo'je.”

⁵¹Yequeje Jesupi capi, ite:

“Nuñerepa cayë. Ma'tëmo hui'yosicopi pa'iona, Diosu huiñaohua'ipi mëisicohua'ipi cajesicohua'ipi Pai Mamaquëni cajë yo'ojëna, ñaja'cohua'i a'ë.”

2

Caná Daripëna Huejase'e

¹Toaso mu'seña sa tëto sai maca Caná daripëre hueja fiesta paquëña, Galilea yejare. Jarote Jesús pëca ja'coje pacoña. ²Jesús cui'ne i ye'yacohua'i conì hueja fiestana soi cuañoisicohua'ipi pa'ijë sateña. ³Cuiya'i o'sa carajaisi maca, Jesús pëca ja'copi cao:

“Cuiya'i o'sa yure peoji.”

⁴Cacona, Jesupi sehuopi:

“¿Nomio me yo'oco jaje yë'ère caco'ni? Yë'ë yo'o maca ja yë'ta'a tì'añe paji.”

⁵Jaje catoje iopi cao, paire necaicohua'ire:

“I cayeje yo'ojë'ë.”

⁶Jarote seis quëna yurupëa paji'i, judío pai si'si cuya tojë yo'o yurupëa. Te'e yurupë cato veinte panita'a veinticinco galones doye paji'i. ⁷Jesupi paire necaicohua'ire capi:

“Iye yurupëana ocore do'e timëjë'ë.”

Caëna, do'e timëreña. ⁸Do'e timërena, Jesupi capi:

“Yure cato a'ri maña doni fiesta yo'oye ñacaiquëna sacaijë'ë.”

Caëna, jaje yo'oreña. ⁹ Sarena, fiesta yo'oye ñacaiquëpi, ocopi cuiya'i cõno de'ose'ere neñapi, huesëquë. Iti ñajë ocopi yurupëana dosicohua'ise'e ja'ë cuasahuë. Jaje neñani fiesta yo'oye ñacaiquëpi huejaquëre soini capi:

¹⁰ “Si'a pai du'ru macarepa cato de'o cuiya'i conore pare ucucua. Ai ucusi macarepa jeteyo'je a'ri maña de'o cuiya'i cõno ocuacoa. Jaje pa'iquëta'are më'ë cato ai de'o cuiya'i conore pare de'huahuë.”

¹¹ Jesús Caná daripë Galilea yejana pai yo'o t̄i'a ma'ñere yo'ose'e cato du'ru macarepa yo'o iñose'e paji'i, i de'oquërepa pa'iyere. Jaje yo'ouna, ite ye'yecohua'i ire papi cuasahuë.

¹² Iye yo'o t̄ejisi jeteyo'je Capernaum daripëna saji'i, pëca ja'co, yo'je ts̄i, cui'ne i ye'yacohua'i cõni saijëna. Sani j̄arona paë'ë, a'ri maña mu'seña.

*Jesupi Maija'quë Huë'ere Tsoa Tõse'e
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

¹³ Israel pai Egíptopi etajë pa'ise'ere cuasajë judío pai yo'o mu'seña t̄i'a t̄ejiquëna, Jesupi Jerusalénna saji'i. ¹⁴ Sani t̄i'api, Maija'quë huë'ere curiquë neñu'u cajë duruhuequëre isicohua'i, cui'ne yëi ñamare isicohua'i, cui'ne su'tere isicohua'i cui'ne curiquë cambiacohua'i ja'rusicohua'ipi ñu'ijëna, ñani. ¹⁵ Jesupi iohua'ire si'seja'core neni yureta'a si'a paire co'amaña isicohua'ire yëi ñamare cui'ne huequëre cõni te'epi curiquë cambiajë ñu'icohua'ini eto saoni iohua'i curi topëa jea ña'ñe saocai, cui'ne mesa saihuëaje jë'je taño saocaji'i. ¹⁶ Su'tere isicohua'ini capi:

“¡Eto saojë'ë, iño pama'pë! ¡Yë'ë Ja'quë huë'ere co'amaña huero huë'e neni yo'oma'pë!”

¹⁷Ja maca i ye'yacohua'ipi toyase'e cayere cuasa ñajateña, ñeje cayere: “Si'aye yë'ë pa'ie mël'ë huë'ere cuasani ñacai yo'oyë.”

¹⁸Ja maca judío paipi Jesure sei'ë:

“¿Iquepi mël'ë iñoja'quë a'ni, mël'ë cuañequë pa'ie iye yo'oquë?”

¹⁹Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Nejojë'ë, iye huë'ere. Jaje yo'ojëna, yë'ëpi coa toaso mu'señapi nesi'i, cui'naoni.”

²⁰Caquëna, judío paipi careña:

“Cuarenta y seis ometëcarepa nesicore ¿me mël'ëpi coa toaso mu'señapi huë'e nesi'ni?”

²¹Jaje Jesús cani i capëre capi, huë'ere pare caye paipi. ²²Jaje pa'ina, Jesús ju'isiquëpi huë'isi maca i ye'yacohua'ipi cuasa ñajateña, i iye case'ere. Cui'ne ja maca toyase'e case'ejë nuñerepa care pa'ë cajë asahuë.

Si'aohua'ire Jesús Ñaquë Api

²³Jesús Jerusalénre pa'i pa'i yo'o ti'a ma'ñere yo'oquëna, ñani jai pa'i ite ire papi cajë asahuë, Israel pa'i Egíptopi etase'ere cuasajë yo'o fiesta pa'i maca yo'oquëna. ²⁴Jaje pa'iquëta'are Jesús cato pa'i cuasayere ñani pa'i nuñerepa cayë cuasaye paipi, si'aye pa'i cuasaye ñaquë sëte. ²⁵Paipi ite dani jaje yo'oquë api iquë cajë quëa ti'añe peopi, tsoe ise'e asapi, pa'i joyo cuasajë pa'ie.

3

Jesús Cui'ne Nicodemo

¹ Pajl'i, te'i fariseo Nicodemo hue'equë. Jaë cato ëjaërepa pajl'i, judío pai aquë. ² Jaje pa'ipi Nicodemo ñami Jesure ñasi'i caquë, sani capi, ite:

“Ye'yaquë, asayë, mël'ere Diosupi ye'yaja'quëre jëjo daosiquëpi pa'i, pai yo'o tì'a ma'ñere yo'oquë tutu iñoquë cui'ne si'aye yo'oquëna. Paise'e pa'ini jaje yo'o tì'añe peoji, Diosupi conì yo'oye pato.”

³ Caquëna, Jesupi capi, ite:

“Nuñerepa mël'ere cayë, pëca ja'coja'a të'ya daise'eje pa'ye tijupë të'ya dani cuañoma'quë pani Maija'quë cuañe te'te ñaño peoji.”

⁴ Caquëna, Nicodemopi seji'i, ite:

“¿Me jaje aipi pëca ja'cona caca conì të'ya dani cuañoñe pa'iquë'ni? ¿Me jaje yo'oye pa'iquë'ni?”

⁵ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Nuñerepa mël'ere cayë. Cui'naëpi pëca ja'co të'ya daise'eje pa'ye ocopi cui'ne joyopi të'ya dani cuañoma'quë cato Maija'quë cuañe te'te cacaye peoji. ⁶ Pëca ja'quëohua'i paipi parena, të'ya daisicohua'i cato jare pai pa'iyë. Joyopi të'ya daisicohua'i cato jare joyo acohua'i pa'iyë. ⁷ Ai cuasama'ë pa'ijë'ë. Yë'ëpi ñeje cato: ‘Si'a pai huajëye ai de'oye pa'iji.’ ⁸ Tutu cato si'a hue'ña daicoa, io pisiyese'e asajëna. Jaje pa'iquëta'are huesëyë, io dai hue'ña cui'ne io sai hue'ñaje. Si'a joyopi të'ya daisicohua'i cato, tutuje pa'iohua'i pa'iyë.”

⁹ Jaje caquëna, Nicodemopi seji'i:

“¿Me jaje yo'oye pa'iquë'ni?”

¹⁰ Seina, Jesupi sehuopi:

“¿Më'ë judío paire ye'yaquëre pata'a huesëquë'ni, iye? ¹¹ Nuñerepa mël'ere cayë, yëquë asayere, cui'ne iti ñase'ere quëayë. Jaje

pa'iquëta'are mësarupi nuñerepa cayë cajë asaye pañë. ¹² Iye yeja ayere quëaquëna, asama'pë pani ai jerepa asaye peoji, yë'ëpi ma'tëmo ayere quëato.

¹³ Pai mañaje ma'tëmo mëni ñama'cohua'i a'ë. Coa iti hueñapi Pai Mamaquë daisiquëse'e asaji, ma'tëmo aquëse'e. ¹⁴ Moisés añare cuene yejana neni soquë tarapëna tëoni huëo nëcoquë pa'ise'eje cui'ne Pai Mamaquëje huëo nëco cuañoja'quë api. ¹⁵ Si'ahua'i ite secohua'ipi ne huesëma'pë ti pani huesëyere pajajë caquë.

Maija'quë Paire Oise'e

¹⁶ Si'a paire oi do'ire Maija'quëpi i mamaquë te'i macani isipi, si'a pai ite, nuñerepa ire papi, cajë cuasacohua'ipi ne huesëma'pë, ti pani huesëjajë caquë. ¹⁷ Diusu mamaquëre jëjo daoma'ë paji'i, paire nejoja'quëni. Jëjo daopi, huasoja'quëni.

¹⁸ Diusu mamaquëre nuñerepa i api caquë cuasaquëpi nejosiquë peoji. Jaje pa'iquëta'are ire papi caquë cuasama'quëpi nejosiquë pa'iji, Diusu mamaquëre asama' do'ire. ¹⁹ Ire papi cajë cuasama'cohua'i cato nejosicohua'i a'ë, miañepi iye yejana daisiquëta'a nea hueñare miañe jerepa yëhuë, iohua'i yo'oyepi co'a do'ire. ²⁰ Si'a pai co'ayere yo'ocohua'ipi miañere coecohua'i a'ë, iohua'i yo'oyepi tiñarepa ña cuaño'ma'quëni cajë. ²¹ Jaje pa'iquëta'are de'oyerepa yo'ojë pa'icohua'ipi tsio daiyë, miañena. Iohua'i yo'oye cato Diusupi yëni cöcaina, yo'oye a'ë cajë iñoñu'u cajë.”

Jesús Ayere Juan Ca Cose'e

²² Ja jeteyo'je Jesús i ye'yacohua'i ja're coní Judea yejana saji'i. Jarote tsoe maca iohua'i

ja're pa'i oco doquë yo'opi. ²³ Juanje ja mu'seña cato Enón què'rore oco doquë pajil'i, Salim ja'ye macare, jarote ocoje ai pa'i do'ire. Si'a pa'i i què'ro daisicohua'i oco do cuañosicohua'i pa'è. ²⁴ Iye cato ja yè'ta'a Juanre tseani coma'në yo'ose'e a'è.

²⁵ Ja maca Juan ye'yacohua'i acohua'ipi judío pa'i ja're sañope yo'ojë careña, si'si tsoa toñe ayere cajë. ²⁶ Jaohua'ipi Juanre sani careña:

“Ye'yaquë, asajë'è, më'è ja're coni Jordán tsiaya oco doquë pa'isiquëpi, më'è yëquëre quëasiquëpi. Yure cato ocore doquëna, jai pa'i ise'ena saiye.”

²⁷ Cajëna, Juanpi capi, jaohua'ire:

“Maija'quëpi isima'quë pa'ito yecohua'ije jaje yo'o tutu paye peoji. ²⁸ Tiñarepa yè'è quëahuë, mësarute. Cristo peoyë caquë, cui'ne quëahuë yè'è cato ite ne de'huacaiquë du'ru jëjo daosiquë a'è. ²⁹ Se ñajë'è, cui'ne hueja fiesta je'quë huejaja'core paquë api, iti huejaquërepa. Huejaquë cajei cato cocare asaquë, sihuaquë ñu'iquë api. Jaje yè'ëje yure asaquë sihuayë, i ayere cajëna. ³⁰ Jaë cato jero sa'ana jerepa pa'i pa'ija'quë api, yè'è cato coa jero sa'na do'i peoquë de'oja'quë aë.”

Ma'tëmo Aquëpi Daiye

³¹ Èmëje'pi daiquë cato si'a paire tëto saisiquë api. Iye yeja aquë cato jare iye yeja aquë api. Jaje pa'ina, yeja cocare caji. Jaje pa'iquëta'are ma'tëmo daiquë api, si'a pa'i jerepa pa'i. ³² Jaje pa'ina, ñase'ere cui'ne asase'ere quëaji. Quëaquëta'are paipi nuñerepa caji cajë asaye pañë, i cayere. ³³ Nuñerepa caji caquë cuasasiquë pani, Maija'quë nuñerepa caquë api cacaji. ³⁴ Jaje pa'ina, Maija'quë jëjo daosiquë cato Maija'quë cocare

caji, Maija'quë ëseye peoyerepa i de'o joyore isiquëna. ³⁵ Pëca ja'quë oiji, i mamaquëre. Jaje pa'ina, si'aye i jëñase'ena jeopi, yo'ojaquë caquë. ³⁶ Pai Mamaquëre ire papi caquë cuasaquëpi ti pani huesëja'quë api. Jaje pa'iquëta'are asama'ë coequë cato ja pa'iye peoji. Peoquëpi coa ai jerepa Maija'quë pëi saiñena sai cuañëja'quë api, co'ayerepa.

4

Samaria Paiore Jesús Case'e

¹ Jesupi Juan seña maca ite tuicohua'ire paquëpi cui'ne jai paire oco doquë yo'oji asareña, fariseo pai. ² Nuñerepa Jesupi oco doye papi. Coa i ye'yacohua'ipi oco dohuë. ³ Jaje Jesús asani Judea yejapi etapi, Galileana sasi'i caquë.

⁴ Co'i maca Samaria yejaja'a tëto saiye paji'i. ⁵ Pa'ina, daiquëpi Samaria yeja daripë Sicar títapi, Jacobo mamaquë Josére yeja isiquë pa'isico quë'rona. ⁶ Jarote Jacobo oco coje paji'i. Ma'aja'a dai jë'josiquë sëte Jesús oco coje yë'quë macana ja'rupi. Mu'se joporepa paji'i, ja maca cato. ⁷⁻⁸ Ye'yacohua'ipi pai daripëna aiñe hueroñu'u cajë saë'ë. Satena, ja maca te'i ñu'ina, Samaria nomiopi oco easi'i caco daco'ë. Dacona, Jesupi capi:

“Ocore isijë'ë, yë'ëre.”

⁹ Jaje caquëna, Samaria nomiopi sehuoo:

“¿Më'ë judío pa'ita'a, me yo'oquë yë'ë Samaria nomioni oco hueroquë'ni?”

(Judío pai cato Samaria paire tsioma'cohua'i a'ë.) ¹⁰ Ja maca Jesús sehuopi:

“Diusu mē'ère isiyē asaco pani, cui'ne mē'ère oco sequēreje jaē api asaco pani, mē'ēpi yē'ère setira'huē. Seona, yē'ēpi pa'i ocore pare isira'huē, mē'ère.”

¹¹ Caquēna, iopi cao:

“Ējaē, ¿jepi mē'ē oco eani isisi'ni, yē'ère? Iti eayeje peoquē, cui'ne oco coje cato huāicoa. ¿Jero ayere pa'i ocoje yē'ère isisi'ni? ¹² Iye oco coje cato yēquē ai Jacob necaisicoa. Jaje icona ije cui'ne i mamajēje cui'ne nēicohua'ijē ucujē pa'ahuē'ē. ¿Mē'ēpi cuasani i jerepa pa'i a'ē cuasaquē?”

¹³ Cacona, Jesupi sehuopi:

“Si'ahua'i iye oco ucucohua'i cato si'anē oco ēaquēna, pa'iyē. ¹⁴ Jaje pa'iquēta'are yē'ē isi oco ucusiquē cato cui'naēpi oco huēoye peosipi. Yē'ē oco cato sa'nahuēre papi oco coje tsal'īneje pa'ye etaquēna pasipi, ti pani huesēye isiyepi.”

¹⁵ Ja maca cao iopi:

“Ējaē, jaje pa'ito ja ocore isijē'ē, yē'ère, cui'naopi oco ēaye peoye, cui'ne iye oco coje ea daiye paja'core.”

¹⁶ Cacona, Jesupi capi:

“Mē'ē ējēre soijani ja maca daijē'ē, iñona.”

¹⁷ Caquēna, iopi cao:

“Ējēre peocoa'ē.”

Cacona, Jesupi sehuopi:

“Ējēre peocoa'ē cani peore paco cayē, mē'ē. ¹⁸ Ja'nē cato mē'ē cinco emēohua'ire pahuē. Yure mē'ē paquē cato mē'ē ējē peoji. Peocoa'ē cani mē'ē care pahuē.”

¹⁹ Jare asani iopi caco:

“Ējaë, mē'ë cato Maija'quëre quëacaiquë a'ë asayë, mē'ëre. ²⁰ Yëquë aiohua'i Samaritano paï iye cutihuëna Maija'quëre sejë pa'ahuë'ë. Jaje pa'iquëta'are mësaru judío paipi Jerusalénna Maija'quëre señe pa'iji, cacohua'i a'ë.”

²¹ Cacona, Jesupi sehuopi:

“Care paji cuasajë'ë, nomio. Maija'quëre coa si'a hue'ña pa'ijë señe t̄i'api. J̄a maca cato ai cutihuëna panita'a Jerusalénna sani señe peosipi. ²² Mësaru Samaria paï cato huesëjë coa señë. Yëquë judío paï cato asajë señë. Huaso coca cato judío paï tsëcapë aye a'ë. ²³ Tsoe iti macarepa t̄i'api. Yure a'ë, Maija'quëre secohua'irepa joyore papi nuñerepa cuasajë yo'o maca. Jaje yo'oyere ai yëji, ja'quë. ²⁴ Diusu cato joyo api. Jaje pa'ina, ite secohua'ijë joyo ayere papi yo'oye pa'iji, nuñerepa yo'oyepi.”

²⁵ Caquëna, Nomiopi cao:

“Yë'ë cato asayë, Mesías, maire huasoquë Cristopi dani jaëpi si'aye quëaja'quë api.”

²⁶ Cacona, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, ipi mē'ë ja're coca caji.”

²⁷ Jesús jaje cocare caquëna, i ye'yacohua'ipi t̄itareña. Nomio ja're Jesús coca caquëna, quëquë ñareña. Jaje ñajëta'a seni asañu'u iquere yë caë'ni, panita'a ique cocare nomio ja're caë'ni cajë señe pahüë. ²⁸ J̄a maca io yurupë iti macana ñoni paï daripëna sani cao:

²⁹ “Dani ñajë'ë, yë'ë yo'ose'ere si'aye casiquëni. ¿I Cristo pa'ima'quë?”

³⁰ J̄a maca asani, paipi Jesús quë'rona saë'ë.

³¹ J̄a yë'ta'a paï daima'pëna i ye'yacohua'ipi Jesure cahüë:

“Ye'yaquë, ao aijë'ë.”

³² Cajëna, ìpi capi:

“Mësaru ña ma'ñere yë'ë cato payë, yë'ë ai ja'ñe.”

³³ Jaje caëna, ja maca ì ye'yacohua'ìpi sa'ñe ìohua'ìja'a sëtëña:

“¿Paìpi dacatena, ani cama'quë?”

³⁴ Cajëna, Jesupi capi:

“Yë'ë ao cato yë'ëre jëjo daosiquë yëyeje yo'oye a'ë. Cui'ne ì co'amaña ne saocaiye a'ë. ³⁵ Mësarupi cacohua'ì a'ë: ‘Ja yë'ta'a cuatro ñañëohua'ì carapi, tëaye.’ Jaje cacohua'ìta'are yë'ëpi cayë: Ñani cuasajë'ë, tase'ere tsoe querepi, tëa ja'ñe. ³⁶ Tëaquëje saì cuañoñe pa'ìji, ìti ca tëase'e cato ti panì huesëye a'ë, ìti taquë cui'ne ìti tëaquë si'a yë'quë maca sihuaye pa'ìji caquë. ³⁷ Nuñerepa caji. Paì case'e je'quë ñeje: ‘Ìti taquë cato yequë api cui'ne ìti tëaquë cato yequë api.’ ³⁸ Yë'ëpi mësarute jëjo saohuë, tējajë'ë caquë, mësaru ai yo'ojë ta ma'ñere. Jaje pa'ito yecohua'ìpi nerena, mësaru cato coa tēacohua'ì a'ë.”

³⁹ Jai paì Samaria acohua'ì Jesure ìre papi cajë cuasahuë, nomio case'ere cuasajë. Jao cato cao, “Yë'ë yo'ose'ere si'aye capi.” ⁴⁰ Jare Samaria paì asani Jesure seì'ë, pējajë'ë cajë. Cajëna, asani caya mu'seña pēapi. ⁴¹ Ai jerepa ìre papi cuasajë asahuë, ìpi ì ayere quëaquëna. ⁴² Ja maca Nomiore cahuë. Yureta'a ìre papi cuasayë, yëquë. Më'ë case'e asasicohua'ìpi, cui'ne yure yëquëje asa conì ì caquëna, ja do'ire asayë. Nuñerepa Cristo api, iye yeja huasoquë cajë.

Paì Èjaë Jo'yaë Mamaquëre Jesús Jujuse'e

⁴³ Caya mu'seña Samaria pëasiquëpi Galilea yejana saji'i. ⁴⁴ Jare ipi Jesús ca'aji'i, Maija'quëre quëacaiquëre i quë'ro acohua'i cato coecohua'i a'ë. ⁴⁵ Galilea tì'asi maca de'oye ite pëpahuë. Jaohua'i cato, Jesús Jerusalénre pa'i de'oye yo'oquëna, ñasicohua'ipi pëpahuë. Egíptopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë yo'ojë te'e sani ñasicohua'ipi.

⁴⁶ Ja maca Jesús Caná daripëna co'ipi, Galilea yejana, i ocore cuiya'i o'sa cono ne sitona. Jarote paji'i, pa'i ëjaërepa yo'oye ayere coçaiquëpi. Jaëpi mamaquëre Capernaum yejare ju'iquëre paquëpi. ⁴⁷ Jaje paquëpi pa'i ëjaëre pare coçaiquëpi Jesús, Judea yejapi Galileana daji'i asani, sani Jesure ñapi. Ñaquë seji'i, yë'ë huë'ena sani yë'ë mamaquë juni huesë tējiquëre jujucaijë'ë, caquë. ⁴⁸ Ja maca Jesupi capi:

“Mësaru nuñere pa'ë cuasajë asaye pañë, pa'i yo'o tì'a ma'ñere yo'o iñoñe pato.”

⁴⁹ Jaje caquëta'are pa'i ëjaëre pare coçaiquëpi capi:

“Ëjaë, esa daijë'ë, yë'ë mamaquë ja ju'ima'në.”

⁵⁰ Caquëna, Jesupi ja maca capi:

“Co'ijë'ë, mël'ë huë'ena. Më'ë mamaquë huajëquëpi pa'iji.”

Caquëna, care paji cuasaquë asani saji'i, i huë'ena. ⁵¹ I huë'ena je'nërepa tì'aquëna, ñani i jo'yapi ite ñañu'u cajë etani ite cahuë:

“Më'ë mamaquë huajëquë pa'iji.”

⁵² Jaje cajëna, ipi seji'i:

“¿Ique hora pa'i maca huajëquërepa paquë'ni?”

Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Ñamina'a mẽñerepa sa tē'yo maca, una pa'i maca ja maca suña dahuē tēto saji'i.”

⁵³ Jaje cajēna, tsihua'ē pēca ja'quēpi asani cuasa ñajaquēña, jare ja hora pa'i maca Jesús, “mē'ē mamaquē huajēquēpi pa'iji” case'ere. Jaje ñani i cui'ne si'a huē'e pa'icohua'i Jesure nuñerepa i api cajē asareña.

⁵⁴ Iye yo'ose'e cato cayaye aco paco'ē, pa'i yo'o tū'a ma'ñere Jesús yo'ose'e, Judeapi, Galilea co'isi maca.

5

Betsaida Aquēre Jesús Jujuse'e Cu'ima'quēni

¹ Ja yo'osi jeteyo'je judío paipi fiestare yo'ohuē. Yo'ojēna, Jesuje co'i copi, Jerusalēna. ² Ja daripēre yēi ñama hue'yosi eta sa'ro paji'i. Pa'ina, jao yē'quē macare ocore tēhuosi dea pēpi Betesda mami hue'eco paco'ē. Hebreo pa'i coca cato jaopi cinco huajējē ñu'i pepēa quē'io paco'ē. ³ Jarote jai pa'i ju'icohua'i pēasicohua'ipi uē'ē, peo yejare. Si'a ju'i dahuē ju'icohua'i paē'ē: ñama'cohua'i, do'pēcohua'i, cui'ne quē'quēsicohua'i. Jaohua'ipi utejē paē'ē, oco da'capi, tu'ejaco cajē. ⁴ Jarona te'e mañase'e huiñaēpi cajeni ocore tu'equēna, ñani du'ru du'isiquēpi ja jeteyo'je co'yaye pa'iji, coa si'a ju'i dahuē hue'equēje. ⁵ Jarote paji'i, treinta y ocho ometēca ju'iquē. ⁶ Jaje pa'ipi, uina, ñani Jesús ite tsoe jaje ai yo'oquē pa'iyere asaque seji'i, ite:

“¿Co'yaye yēquē, mē'ē?”

⁷ Caquēna, ju'iquēpi sehuopi:

“Ējaē, yē'ere oco da'cana jējo dēoni ma oaquēpi peoji. Jaje pa'ina, oco tu'e maca tsoe yequēpi du'iji, ja'a yē'ē dusi'i caquē yo'oquēna.”

8 Caquëna, Jesús capi:

“Huëni më'ë caico macare ini sai huëojë'ë.”

9 Jaje ca maca tsoe co'yasiquë paji'i. Pa'i*ij* caicore ini sai huëopi. Jaje pa'iquëta'are ja mu'seña cato huajë mu'se paji'i. 10 Jaje pa'i do'ire judío paipi cahuë, iti juju cuañsiquëre:

“Iye mu'se cato huajë mu'se a'ë. Më'ë caicore hue'eye peoji.”

11 Cajëna, ipi sehuopi:

“Yë'ëre jujusiquë cato ‘më'ë ui caicore ini saijë'ë, capi.’ ”

12 Caquëna, ja maca seteña:

“¿Jequëpi më'ëre ‘më'ë ui caicore ini saijë'ë' caë'ni?”

13 Cajëna, huesëña iti jujusiquëre Jesús cato jai pai jopoja'a sani huesëña, ña cuañoñe peoye.

14 Jaje yo'osiquëpi jeteyo'je Maija'quë huë'ena ti'ani ite caëña:

“Ina, yure më'ë huajëquë pa'iye sëte, cui'naëpi tayo co'ayere yo'oma'ë. Yo'oquëna, jerepa më'ëre co'aye ne cöco.”

15 Jaje caëna, ja maca sani judío paire quëapi, Jesús paji'i, yë'ëre jujusiquë caquë. 16 Ja do'ire judío pai Jesure huani jeoñu'u cajë cui'ne josa yo'ohuë, huajë mu'sere yo'osi do'ire. 17 Jaje pa'iquëta'are Jesupi capi:

“Yë'ë Ja'quë si'anë co'amaña nequë api, cui'ne yë'ëje co'amaña yo'oyë.”

18 Jaje casi do'ire jerepa judío pai huani jeoñu'u cajë yo'ohuë. Huajë mu'sere sehuoma'ë yo'osi do'ise'e pa'iye paipi. Jerepa ipi Diosuje pa'i a'ë caquë cui'ne Diosu api, yë'ë ja'quë ca do'ire yo'ohuë.

Maija'quë Mamaquëpi Si'a Tuturepa Paye

19 Ja maca Jesús capi, jaohua'ire:

“Nuñerepa mësarute cayë. Diusu mamaquë cato ise'e cuasayepi yo'oye peoji. Pëca ja'quë yo'oquëna, ñase'ere yo'oquë api. Si'aye pëca ja'quë yo'oyere mamaquëje yo'oquë api. ²⁰ Jaje pa'ina, mamaquëre oiji. Pëca ja'quëpi ja do'ire i yo'oye iñoji. Cui'ne iye yo'ose'e jerepa pa'yere iñoja'quë api. Jaje yo'oquëna, mësaruru merepa yo'oquëni cuasaja'cohua'i a'ë, ña quëquëje. ²¹ Pëca ja'quë ju'isicohua'ire cui'naohua'ini huajëcohua'ire huëoni pa'iye isiyeje pa'ye, cui'ne i mamaquëje isiji, pa'iye, i isiye yëquëna. ²² Ja'quë cato pai yo'oyere ña de'huama'aji'i. Paquë mamaquëna isipi, pai yo'ojëna, ñaquë ne de'huaja'a tutu. ²³ Ja do'ire mamaquëre de'oquëre papi caja'cohua'i a'ë, pëca ja'quëre cayepi. Pëca ja'quë jëjo daosiquëni de'oquëre papi caye pani pëca ja'quëreje de'oquëre papi caye peoji.

²⁴ Nuñerepa cayë, mësarute. Yë'ë caye de'hue asacani, cui'ne yë'ëre jëjo daosiquëre ire papi caquë cuasasiquëpi ti pani huesëye paji. Nejoñe peoji, ite. Juni huesëyepi ti pa'iylene tëtto saisiquë api. ²⁵ Nuñerepa, cayë, mësarute. Titàji, hora. Yure iti maca'ë, ju'isicohua'ipi Diusu mamaquë yë'ore asaja'a maca. I caye asani sehuocaico-hua'ipi pa'ija'cohua'i a'ë. ²⁶ Ja'quë cato pa'iye paji. Jaje paquëpi mamaquëre pa'iye isipi. ²⁷ Jaje cui'ne pai yo'oye ne de'huaja'a tutuje isipi, Pai Mamaquëre. ²⁸ Iyere asani ai cuasama'pë pa'ijë'ë. Quëare payë. Ju'isicohua'i tasicohua'ipi si'aohua'i i yë'o asaja'a maca ti'aja'coa. ²⁹ Asani tasi

daripëapi etaja'cohua'i a'ë, si'aohua'i. De'oyerepa yo'osicohua'ipi ti pa'iyena huëija'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are co'ayere yo'ojë pa'isicohua'i cato coa nejoja'cohua'ipi huëija'cohua'i a'ë.

Jesús Cuañequërepa Pa'iyë Quëaye

³⁰ Ja'quëre ja seni asama'ë yë'ëse'e cuasayepi nejoñe peoyë. Yë'ë cato yë'ëre cuañese'ëje caquë a'ë, tayo yo'ocohua'ire. Yë'ë yo'oye cato nuñerepa yo'oye a'ë. Yë'ë yëyeje yo'oye coeyë. Ja'quë yë'ëre jëjo daosiquë yëyepi yo'oquë a'ë. ³¹ Jaje pa'ina, yë'ëpi co'ye yë'ëja'a de'oye yo'oyë caquë pa'ito yë'ë caye care paji cacaiquë peora'pi. ³² Jaje pa'iquëta'are pa'iji, yë'ë yo'oye ñaquëpi yë'ëre de'oye cacaiquë. Jaje pa'ina, yë'ëre i cacaiye cato nuñerepa do'i pa'iji.

³³ Mësarupi Juanre seni asaja'cohua'ire jëjo saoreña. Sejëna, Juanpi nuñerepa sehuopi, jaje pa'ire paquëna. ³⁴ Iye cato cayë mësarupi huaso cuañosicohua'i pa'ijajë caquë yë'ë cato paipi de'oye cacaiyere co'ema'ë pa'iyë. ³⁵ Juan cato toa tsëo pë miañeje miacaiquë paji'i. Jaje pa'ina, mësarupi i miañere sihuacaicohua'i paë'ë, coa nëhui tëcahuë. ³⁶ Juan yë'ëre cacaise'e jerepa de'oye yë'ëja'a co'ye quëaye payë. Yë'ë yo'oye cato ja'quë yë'ëre yo'ojë'ë caquë cuañe nëose'e a'ë. Jaje pa'ina, japi quëaji, yë'ë nuñerepa ja'quë jëjo daosiquë pa'iyë.

³⁷ Ja'quë yë'ëre jëjo daosiquë cato, quëaji, yë'ë nuñerepa de'oye yo'oquë pa'iyere, mësarupi i yë'o asama'cohua'i pa'itoje cui'ne ite ñama'cohua'i pa'itoje. ³⁸ I coca itire pa'ë cajë cuasama' do'ire i coca mësarute cacaye paji, pëca ja'quë jëjo daosiquëre coe do'ire. ³⁹ Mësarupi cato Maija'quë

coca tayoye peoye ye'yeyë, ti pani huesëyere itire ñajë tì'añu'u cajë. Jaje pa'iquëta'a ja toyase'e cato yë'ë ayere caji. ⁴⁰ Jaje yëjëta'a yë'ëna daiye coeyë, ja pa'iyë paja'cohua'ita'a.

⁴¹ Yë'ë cato co'ema'ë pa'iyë, paipi de'oquëre papi cajë yo'oyere. ⁴² Asayë, mësaru nuñerepa Maija'quëre oima'cohua'i pa'iyë. ⁴³ Yë'ë cato ja'quë pa'i huë'ñapi daisiquë a'ë. Jaje pa'iquëta'are mësarupi asaye coeyë. Coa pa'ise'e huëoni co'ye ire pa'ë caquëni cuasacohua'i a'ë, mësaru de'oji cajë. ⁴⁴ ¿Me mësaru asaja'cohua'i a'ni, pa'ija'a sa'ñe de'oquëre papi cajë yo'ocohua'ipi? ¿Me yo'ojë Diusupi mësarute de'oquëre papi cayere co'e ma'ñe'ni? ⁴⁵ Cuasama'pë pa'ijë'ë. Yë'ëpi yë'ë ja'quë ña hue'ñana mësarute do'i quë'iohua'i a'ë, caja'quë api cajë. Mësarute sa'ñope caquë cato Moiséspi mësaru necaiquë api cajë utejë pa'iquë. ⁴⁶ Jaje pa'ina, mësarupi Moisés case'e care paji cajë asacaicohua'i pani yë'ëreje asacatira'huë, Moisés cato yë'ë ayere toya do'ire. ⁴⁷ Jaje pa'ina, mësaru Moisés toyase'ere asacaima'cohua'i pani, ¿Me yë'ë cayë asacaiye'ni, care paji cajë?”

6

Cinco Mil Ëmëohua'ire Aõñe

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Ja jeteyo'je Jesús Galilea jairana je te'tena saji'i. Jare iti jairapi Tiberias yequë mami hue'eco paji'i. ² Jaje saina, jai pa' tuë'ë, pa' yo'o tì'a ma'ñere yo'oquë, ju'icohua'ire jujuquëna, ñasicohua'ipi. ³ Ja maca Jesús i ye'yecohua'i ja're ai cutihuëna mëni ja'rupi. ⁴ Egítopi Israel pa' etajë pa'ise'ere cuasajë

judío paí yo'o maca t̄i'añe ja'i maca paji'i. ⁵ Pa'ina, ja maca Jesús jai paí ite tuijēna, ñani Felipere capi:

“¿Jerona aō hueroja'cohua'i a'ni, jai paí ai ja'ñe?”

⁶ Ja cato capi, Felipere neñasi'i caquē, Jesús cato tsoe i ne ja'ñe pa'ina. ⁷ Jaje caquēna, Felipepi sehuopi:

“Docientos romano quēriqui tē'ñapi pan hueroto t̄i'añe paji, te'e panpē te'ireje.”

⁸ Ja maca Andrés pi Jesús ye'yaquēpi Simón Pedro yo'jeipi capi:

⁹ “Iñore te'e tsihua'ē cinco pan cui'ne caya tsiaya hua'ire paquē pa'iji. ¿Ja maña pato me jai paire t̄i'aquē'ni?”

¹⁰ Ja maca Jesupi capi:

“Si'a paire cajē'ē, ja'rujajē.”

Ai taya paquēna, taya emēje'ena jai paí ja'rureña. Emēohua'ise'e cinco mil paí paē'ē.

¹¹ Ja maca Jesús cinco pan ini Diusure de'oji caquē pēpani ja jeteyo'je i ye'yacohua'ina isipi. Isina, i ye'yacohua'ipi paire se aohuē. Jare cui'ne tsiaya hua'ireje yo'opi. Si'aye johua'i yēye necaji'i.

¹² Tsoe ani huajēsicohua'i pa'ijēna, Jesupi capi, i ye'yacohua'ire:

“Ani jujase'e tsi'sojē'ē, coa nejoñe peoja'quē.”

¹³ Caēna, tsi'sohuē, ani jujase'e. Tsi'sojē doce do'rohuēa timēhuē, cinco pan pa'ise'epi jaiye nese'ere. ¹⁴ Ja maca Jesús yo'ose'ere ñani, paipi cahuē:

“Iquē nuñerepa Maija'quēre quēacaiquē api, iye yejana daija'quē api ca nēosiquē.”

15 Jaje pa'iquëta'are Jesús asapi, iohua'i yëyepi coetoje ëjaëre pare neñu'u cuasaye. Jaje pa'ina, jaohua'ire jeoni ai cutihuëna saji'i, te'i.

Jesús Ëmëjeja'a Culise'e

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Ñami de'osi maca Jesús ye'yacohua'ipi jairana cajehuë. 17 Cajeni yohuëna aya mëni Capernaum yejana je'e huëohuë. Ja maca cato tsoe ai neapi, cui'ne Jesuje ja co'ima'ë paji'i. 18 Ja maca ai tutuquë cui'ne ai to'a huëopi. 19 Cinco kilómetros panita'a seis kilómetros pa'i macare pa'ijë ñahuë, Jesupi yohuë quë'rona daina, oco da'ca ëmëje'aja'a. Jaje ñani ai ca'rahuë. 20 Jaje ca'rajëna, ipi capi, jaohua'ire:

“¡Yë'ë a'ë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë!”

21 Ja maca sihuajë yohuëna daijë'ë cajë yo'oye iñohuë. Cui'ne ja maca aya mëquëna, i ja're coní esarepa iohua'i cajë saisi yejana ti'ahuë.

Paipi Jesure Co'eye

22 Se ñatasi mu'se jaira je te'tena pëasicohua'ipi cuasa ti'ahuë. Te'e yohuë pa'isicoja'a i ye'yacohua'ipi saë'ë. Saijëna, Jesuse'e iohua'i ja're saiye papi cajë. 23 Jaje cuasajë pa'ijëna, Tiberias daripëpi jaiye yohuëa daji'i, iohua'ire pan Ëjaëpi neni ao sito quëno macana. 24 Jaje Jesús cui'ne i ye'yacohua'i peojëna, ñani yohuëana aya mëni Capernaum yejana saë'ë, Jesure co'eñu'u cajë.

Jesu Api Pa'iyere Isi Pan

25 Jaira je te'tena ti'ani Jesure seteña:

“¿Ye'yaquë je yëhua titaë'ni, iño?”

26 Cajëna, Jesupi capi:

“Nuñerepa mēsarute cayë. Mēsaru cato yë'ère co'eyë, coa panre tımëñerepa ani ñani. Co'ema'pë pa'iyë, pa'i yo'o tı'a ma'ñere ñasi do'ire asa tı'añe.
²⁷ Coa carajai aore cajë ai yo'oma'pë pa'ijë'ë. Ai jerepa ti pani huesë aore pare cajë yo'ojë'ë, quëcoyere pare. Iyere Maija'quë mamaquë cato isija'quë api, mēsarute. Ja'quë Diusupi yë'ëna ja tuture isipi.”

²⁸ Jaje caquëna, iohua'ipi se'ë:

“¿Me yo'oja'cohua'i a'ni, yëquë Diusu yëyere necañu'u canı?”

²⁹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Diusu yëye cato i jëjo daosiquëni care paji cajë cuasacaiye a'ë.”

³⁰ Jaje caquëna, iohua'ipi se'ë:

“¿Iquere më'ë yo'o iñoja'quë a'ni, pa'i yo'o tı'a ma'ñe yëquëre më'ëre care paji cuasajë asaja'cohua'ire? ³¹ Tsoe acohua'i a'ahuë'ë, manare cuene yeja pa'i maca. Jare toyase'e cato: ‘Diusupi ma'tëmo panre aopi,’ caji.”

³² Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Nuñerepa cayë, mēsarute. Moiséspi ma'tëmo panre aone papi, yë'ë ja'quë api, nuñerepa ma'tëmo panrepa aoque. ³³ Diusu isi panrepa cato, ma'tëmopi paire ti pani huesëye isiquë daisiquë api.”

³⁴ Ja maca iohua'ipi cahuë:

“Ja panse'e yëquëre isijë'ë, Èjaë.”

³⁵ Cajëna, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, pan pa'iyë isiquë. Yë'ëna daisiquë cato ai ëaye peosipi. Cui'ne yë'ëre ire papi caquë cuasasiquë cato oco ëaye peosipi. ³⁶ Yë'ë mēsarute

case'eje pa'ye yè'ère mēsarupi ñajēta'a ire papi cajē cuasaye pañē. ³⁷ Ja'quē yè'ēna, isicohua'i cato si'aohua'i yè'ēna daiyē. Yè'ēna daisicohua'ire cato eto saoye paja'quē a'ē. ³⁸ Yè'ē cato ma'tēmopi yè'ē yēyeje yo'osi'i caquē daiye pahuē. Yè'ère jējo daosiquē yēyere yo'osi'i caquē daisiquē a'ē. ³⁹ Yè'ē ja'quē yè'ère jējo daosiquē cato i yè'ère isicohua'ini te'ire ne huesocaiye peoye de'oye yè'ēpi ñacaiyere yēji. Cui'ne yè'ēpi tēji mu'serepa ju'isicohua'ini huēocaiyere yēji. ⁴⁰ Yè'ē ja'quē cato si'ahua'i Maija'quē mamaquēre ñani ire papi cajē cuasasicohua'ipi ti pani huesēyere yēji. Yè'ēna, yè'ēpi tēji mu'serepa ju'isicohua'ini huēosi'i.”

⁴¹ Ja maca “yè'ē a'ē, ma'tēmopi cajesi pan” casi do'ire judío paipi ite cue'cue huēohuē. ⁴² Cue'cuejē cahuē:

“¿Iquē Jesús pa'ima'quē José mamaquē maipi i pēca ja'quēre cui'ne pēca ja'core ñacohua'i pa'i ma'ñe? ¿Jaje pa'ita'a me yo'oquē ma'tēmopi daisiquē a'ē, caquē'ni?”

⁴³ Jaje cajēna, Jesupi capi:

“Cue'cueyere jeojē'ē. ⁴⁴ Yè'ēna te'ohua'i dani ti'añe peoji, yè'ère jējo daosiquēpi ja'quēpi ite dama'quē pa'ito. Jaēni yè'ēpi tēji mu'serepa huēoja'quē a'ē. ⁴⁵ Maija'quēre quēacaicohua'i toyajē pa'ise'epi caji ñeje: ‘Diusupi ye'yaja'quē api, si'a paire.’ Jaje pa'ina, si'ahua'i ja'quēre asacohua'ipi cui'ne ite ye'yecohua'ipi daiyē, yè'ēna.

⁴⁶ Ja'quēre pajje ñama'cohua'i a'ē. Diusu quē'ropi daisiquēse'e ite ñaquē api. ⁴⁷ Nuñerepa cayē. Yè'ère care paji caquē cuasaquēpi ju'ima'ē ti pa'iye paji. ⁴⁸ Yè'ē a'ē, pan pa'iye isiquē. ⁴⁹ Mēsaru aipē Maija'quē aõñere a'ahuē'ē, pan cuene yeja

cu'i maca. Jaje ȧisicohua'ita'a peo hue'ña juju sa'ahuë'ë. ⁵⁰ Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato ma'tëmo cajesiquë panre cayë. Jare paipi ȧisicohua'i pani ti ju'iñe peoji. ⁵¹ Yë'ë a'ë, ja pan ma'tëmopi huajëquë cajesiquë. Ja panre paipi ȧisicohua'i pani ti pani huesëye pa'iji. Yë'ë isija'a pan cato, yë'ë capë a'ë. Iye yeja pa'icohua'i pa'iyere caquë isija'quë a'ë.”

⁵² Ja maca jare asani judío paipi sa'ñe coca cahuë, ñeje cajë:

“¿Me iquë maire i capë aosi'quë caquë'ni?”

⁵³ Cajëna, Jesupi capi:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Mësarupi Pai Ma-maquë capëre aima'cohua'i pani cui'ne i tsiere ucuma'cohua'i pani ti pani huesëye peocohua'i pa'iyë. ⁵⁴ Yë'ë capë ȧisiquëpi cui'ne yë'ë tsie ucusiquëpi ti pa'iyë paji. Jaje pa'ini yë'ëpi tÿji mu'serepa ju'isiquëni huëoja'quë a'ë. ⁵⁵ Jaje pa'ina, yë'ë capë cato nuñerepa aore pa'ë, cui'ne yë'ë tsie cato nuñerepa ucuyere pa'ë. ⁵⁶ Yë'ë capë ȧisiquëpi cui'ne yë'ë tsie ucusiquëpi yë'ë ja're conì tsioni pa'iji. Pa'ina, yë'ëpi i ja're conì pa'iyë. ⁵⁷ Yë'ëre jëjo daosiquë ja'quë cato pa'iyë paji, yë'ë ini pacacaiyë. Jaje cui'ne, yë'ëre aiquëje yë'ë do'ire pasipi. ⁵⁸ Ma'tëmopi cajesì pan ayere cayë. Iye cato ai tsoe Maija'quë Israel paire aose'eje pa'ye peoji. Ja pan ȧisicohua'i si'a pai juju sa'ahuë'ë. Jaje pa'iquëta'are iye pan ȧisiquë cato ti pani huesëye pa'iji.”

⁵⁹ Iye cato Jesús ye'yapi, Capernaum daripë pai tsi'si huë'ena.

Pa'i Cocarepa

60 Iye ye'yayere asani Jesure jai paḷ tuicohua'i acohua'ipi cahuë:

“Iye ḷ caye jaje pa'ijë'ë cajë asa ti'añe peoji. Ai jerepa jëaji. ¿Jaje pa'ito nepi, asa ti'añe pa'iquë'ni?”

61 Ja maca Jesús asapi, ḷohua'i sañope caye. Jaje pa'ina, seji'i, jaohua'ire:

“¿Yë'ë case'epi mësarute sañope caquë? 62 ¿Me yo'o'ñe pa'iohua'i a'ni, Paḷ Mamaquëpi ḷ ja'në pa'i sitona mëina, ñani? 63 Joyopi pa'iyë ḷsiḷi, capë cato cõcaina'coa. Yë'ë mësarute case'e cato nuñerepa joyo aye a'ë, ti pa'iyë ḷsiye a'ë. 64 Jaje pa'iquëta'are mësarḷ acohua'i yecohua'i ja yë'ta'a nuñere pa'ë cajë asa titama'cohua'ipi pa'iyë.”

Jesús cato asapi, du'ru huëo macana ḷti cuasama'cohua'ire, cui'ne ḷte coso yehuoja'quëre.

65 Jaje pa'ina, capi:

“Mësarute cahuë. Ja'quëpi yë'ëna dacaima'quë pa'ito yë'ë quë'ro te'ijë dani ti'añe peoji.”

66 Jaje casi macapi jai paḷ Jesús ja're cu'icohua'i jëoni ḷ ja're conḷ cu'iyë pa'huë. 67 Ja maca Jesupi seji'i, ḷ doce ye'yacohua'ire:

“¿Mësarujë jëoni saiye yëye?”

68 Caquëna, Simón Pedropi sehuopi:

“¿Ëjaë, neina yëquë saija'cohua'i a'ni? Më'ë coca cato ti pani huesë coca'ë. 69 Yëquë cato më'ëre care paji cajë cuasahuë. Cui'ne asayë, më'ë cato Cristo api, Maija'quë huajëquërepa Mamaquëre papi.”

70 Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ëpi mësarḷ doce pa'iohua'ire soihuë. Jaje pa'iquëta'are mësarḷ aquë te'i huati api.”

⁷¹ Jaje cani Jesús Judas Iscarioteni capi, Simón mamaquëni, doce soisicohua'i aquëni, Judaspi ite coso yehuoja'quëni capi.

7

Jesús Yo'je Tsi Asacaiye Pahuë.

¹ Iye casi jeteyo'je Jesús Galilea yejare cunirojaji'i, Judea yeja pa'iye coepi, judío paipi ini huani jëoñu'u cajë yo'o do'ire. ² Jaje pa'iquëta'are judío paí Egíptopi etani a'ri huë'ña nejë pa'isi mu'sere cuasajë yo'o mu'seña tì'a huëopi. ³ Tì'a huëoquëna, Jesús yo'je tsiipi cahuë, ite:

“Iño pëama'ë yure Judeana saijë'ë, më'ëre tuicohua'ijë më'ë yo'oye ñaja'cohua'ire. ⁴ Jaje pa'ina, si'a paí ñajajë cani yahue yo'ocojë ñani, më'ë yo'oyejë paí yo'o tì'a ma'ñere yo'ocohua'i. Paí yo'o tì'a ma'ñe yo'oquë sëte si'a paí ñajëna, yo'o iñojë'ë.”

⁵ I yo'je tsi cato a'ri mañaje care paji cuasajë asama'cohua'ipi cahuë. ⁶ Ja maca Jesupi capi:

“Ja yë'ta'a yë'ë yo'o maca tì'añe papi. Mësarute cato coa si'aë yo'oye de'oji. ⁷ Mësarute cato iye yeja acohua'i coeye peoji. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre cato coeyë. Yë'ëpi tìñarepa iohua'i yo'oye co'aye a'ë caquë iño do'ire. ⁸ Saijë'ë, mësaruse'e fiestana. Yë'ë cato saiye pañë. Ja yë'ta'a yë'ë sai maca tì'añe paji.”

⁹ Jaje ca tējini Galileana pëapi.

Jesupi A'ri Huë'ña Fiestare Pa'ise'e

¹⁰ Paí tìñarepa ñañe peoye yahue Jesujë saji'i, fiestana, j yo'je tsi saisi jeteyo'je. ¹¹ Fiesta pa'i maca judío paipi co'ejë cahuë:

“¿Jerore pare pa'iquë'ni, jaë?”

¹² Jai paí tsi'si sitopi Jesús ayere cahuë. Yecohua'ipi cahuë: “De'ò paí api.” Cajëna, yecohua'ipi cahuë: “Co'acquë api. Coa paíre cosoquëna, asaquë api.”

¹³ Jaje pa'iquëta'are tiñarepa caye pahuë, judío paíni ca'ra do'ire yahue carojaë'ë. ¹⁴ Fiesta joporepa pa'i maca Jesupi Maija'quë huë'ena caca'ni ye'ya huëopi. ¹⁵ Ye'yaquëna, judío paípi ai ñajë cuasajë cahuë:

“¿Merepa iquë jaiye ta'ñe ye'yaquë'ni, toya ja'ò ye'yema'quëta'a?”

¹⁶ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ë ye'yaye cato yë'ë tse peoji. Ja cato yë'ëre jëjo daosiquë tse a'ë. ¹⁷ Mësarú aquëpi Maija'quë yëyere yo'oquë pa'ni yë'ë ye'yaye Diosu ye'yaye a'ë caquë asaja'quë api. Pa'ni'ta'a coa ise'e cuasayere ye'yaji caquë asaja'quë api. ¹⁸ Ise'e cuasayepi caquë cato paípi de'oquë api cajajë caquë caquë api. Jaje pa'iquëta'are ite jëjo daosiquëni paípi de'oquë api cacaijajë caquë yo'oquëpi nuñerepa caji. Jaje pa'ina, ti cosoma'quëpi caji.

¹⁹ Mësarute Moiséspi cuañese'e isipi. Isiquëta'are mësarupi sehuocaiye pañë, ja cuañese'e. ¿Me yo'ojë yë'ëre huani jëoñe yëye'ni?”

²⁰ Caquëna, paípi sehuohuë:

“Huati joyore hue'equë, më'ë. Jaje cayë, më'ë, ¿nëpi më'ëre huani jëoñe yëye'ni?”

²¹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Huajë mu'se pa'ina, te'ore yo'ose'ere ñani mësarú ai cuasayë. ²² Mësarú aipë tose du'ru yo'oyere Moisés cato cuañëpi cuiri ca'ni tëaye pa'iji caquë. Ipi huëoye paípi, ja cato. Jaje pa'ina, mësarú

huajë mu'se pa'itoje cui_ri ca'ni tēacohua'i a'ë, tsire.
 23 Ñajë'ë. Yure, mēsaru_pi Moisés cuañese'e yo'o
 t̄i'añu'u cajë huajë mu'se pa'itoje tsire cui_ri ca'ni
 tēacohua'ita'a, ¿me yo'ojë mēsaru yë'ëre pēiñe'ni,
 ju'iquë macare huajë mu'se pa'ina, jujucaisi do'ire
 cajë? 24 Co'aye yo'oyeje pa'ye ña cuañoñere co'aji
 cama'pë pa'ijë'ë. Co'aye yo'oji cacohua'i pani
 nuñerepa co'ayere ñani cajë'ë.”

Jesús I Dai Sitore Quëaye

25 Ja maca Jerusalén pa'icohua'i acohua'ipi sa'ñe
 se huëoreña:

“¿Jaëje pa'ini, pa_i huani jeoñu'u cajë co'ejëna,
 mai ñasicohua'ita'a? 26 Yure ipi si'aohua'i ñajëna,
 caquëta'are tel'ije ite saño_pe caye pa_ji. ¿Ejaohua'ipi
 iohua'ita'a nuñerepa Cristore papi caji cajë cuasa
 do'ire saño_pe caye pañë? 27 Jaje pa'iquëta'are mai
 cato asayë, i huëo sito.”

28 Iyere Jesús asani, Maija'quë huë'e ye'yaquëpi
 ai tutu, capi, ñeje:

“Jaje pa'ito mēsaru asayë, yë'ë dai sito cui'ne
 yë'ëreje ñacohua'i a'ë. Yë'ë cato nuñerepa pa'ipi jëjo
 daosiquë a'ë, mēsaruje ñama'quëpi. 29 Yë'ë cato ite
 ñaquë a'ë, i quë'ropi daisiquë sëte. Ipi yë'ëre jëjo
 daopi.”

30 Ja maca ite tseañu'u cajë yo'ojëta'a tel'ije ite
 tome dani tseañe pahuë, ja yë'ta'a ite tse_a maca
 t̄i'añe pa_si do'ire. 31 Jai pa_i Jesure ire papi cuasajë
 asahuë. Jaje pa'ina, cahuë:

“Cristopi daisiquë pani, iquë yo'ose'e seña maca
 pa_i yo'o t̄i'a ma'ñere yo'oye iñoñe peoji, cuasayë.”

Jesure Tseajë'e Cajë Fariseo Pai Soldado Paire Jëjo Saose'e

³² Fariseo paipi asahuë, Jesús ayere paipi cajëna. Jaje asani jaohua'i cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i coní co'aye yo'ocohua'ire tsesecohua'ire jëjo daohuë, tseani Jesure sajàjë cajë. ³³ Ja maca Jesupi capi, ite tseá dasicohua'ire:

“Yurese'e mësarú ja're coní a'ri maña pasi'i. Ja jeteyo'je yë'ëre jëjo daosiquë quë'rona co'isi'i. ³⁴ Mësarú yë'ëre co'ejëta'a tì'añe paja'cohua'i a'ë, yë'ë sai sito sani tì'añe peo do'ire.”

³⁵ Ja maca judío paipi johua'ija'a sa'ñe seteña, ñeje cajë:

“¿Jerona sani huesësi'quë caquë'ni, iquë, mai tì'añe peo hue'ñarepa? ¿Judío paipi griego paina co'me huesëni pa'icohua'ina sani griego paini ye'yaja'quëpi caquë? ³⁶ ¿Me caquë yë'ëre co'ejä'cohua'i a'ë, co'ejëta'a tì'añe paja'cohua'i a'ë, yë'ë pa'i hue'ña sani tì'añe peo do'ire caë'ni, maire?”

Pa'iyë Isi Ocorepa

³⁷ Fiesta tëji mu'serepa cato ai ëja mu'serepa pa'iji. Pa'i maca Jesupi huëni nëcani ai tutu capi, ñeje:

“Oco ëa ju'iquë pani daijë'ë, yë'ëna. Dani ucujë'ë. ³⁸ Toya pëpë cayeje yë'ëre sehüoquëre cato joyopi pa'i ocorepa etaquëna, pasipi, tsiayaje pa'i.”

³⁹ Jaje cani Jesús capi, ite ire paipi cajë cuasacohua'ipi Maija'quë de'o joyore tì'aja'cohua'i a'ë caquë. Ja maca cato ja yë'ta'a Maija'quë de'o joyo daiye papi, Jesupi ja yë'ta'a ma'tëmona co'ima'ëna.

Te'e Cuasaye Paçohua'i

40 Pai jopo pa'icohua'ipi jaje cayere asani careña:

“Iquë cato nuñerepa Maija'quëre quëacaiquë api. Iti daija'quë api casiquë api.”

41 Cajëna, yecohua'ipi careña:

“Iquë cato Cristo api.”

Jaje cajëta'are yecohua'ipi cahuë:

“¿Me Cristo pa'iquë'ni, Galilea yeja aquë?”

42 Toyase'e cato caji, Cristo cato pai ëjaërepa David tsëcapë aquë pa'ija'quë api. Belén daripë aquë pa'ija'quë api. David pa'isi daripë aquë pasipi.”

43 Jaje pa'ina, Jesús do'ire yo'ojë cajë paipi huahue sahuë, yequë tsëca de'ojë. 44 Yecohua'ipi tseani sañu'u cajëta'a tseañe pahuë.

Pai Ëjaohua'i Jesure Sehuocaiye Pase'e

45 Jesure tsesehohua'ipi co'ihuë, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i quë'rona, cui'ne fariseo pai cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i quë'rona. Co'irena, jaohua'ipi sei'ë:

“¿Me yo'ojë tseani daye pare'ni?”

46 Cajëna, paire tsesecohua'ipi sehuojë cahuë:

“¡Ai de'oyerepa yecohua'ijë jaë cayeje cacohua'i ti peoyë!”

47 Ja maca fariseo paipi cahuë:

“¿Mësarujë i cosoyere sehuore? 48 Yëquë ëjaohua'ijë i caye asaye pahuë. Cui'ne fariseo ëjaohua'ijë ite asacaiye pahuë. 49 Jaje pa'iquëta'are cuañese'e caye asama'cohua'ipi co'acohua'ipi sehuocaiyë, ne huesëja'cohua'ipi.”

50 Nicodemo fariseo aquëpi ñami sani Jesure ñasiquëpi capi, jaohua'ire:

51 “Mai cuaeñese'eje pa'ye yo'oni, jaëte huani jeoñe peoji, ja yë'ta'a i yo'ose'ere asama'pë pani.”

52 Jaje caquëna, ja maca sehuoreña:

“¿Më'ëje Galilea aquë aë? De'hua toyase'ere ye'yejë'ë, Jare më'ë ye'yenita'a Galileapi, Maija'quëre quëacaiquë te'ije daiye pase'e, asaye pa'iji.”

53 Ja maca paï ñape iohua'i huë'ñase'ena sani sahuë.

8

Ëmë Yo'oco Ayere Quëaye

1 Jesupi Olivos cutihuëna saji'i. 2 Ñatasi mu'se nea huë'ña Maija'quë huë'ena co'ipi. Si'a paï i quë'rona tsio daë'ë. Datena, ja'runi ñu'i ye'ya huëopi. 3 Ja maca cuaeñese'e ye'yacohua'ipi cui'ne fariseo paipi ëmëre yo'ocona, ti'asiconi dahuë. Dani iti maca pa'icohua'i jopona nëconi. 4 Jesure cahuë:

“Ye'yaquë, iye nomiore yëquë dahuë, ëmëre yo'ocona, ti'asiconi. 5 Moisés cuaeñese'epi maire cuaeñeji ñeje yo'o nomiohua'ire quëna pëapi jëa jo'a hueajë'ë, caquë. ¿Jaje pa'ito më'ë me caquë'ni?”

6 Iye cato cahuë, neñañu'u cajë. Ca tayouna, sañope cayere cajë cahuë. Ja maca Jesús meñe në meni moñopi yejana toyapi. 7 Jaje yo'oquëna, jaohua'i cato ja yë'ta'a sejë nëcahuë. Ja maca yureta'a nuñerepa nëcaquë capi, jaohua'ire:

“Mësaru aquëpi ti tayo co'aye yo'oma'quëpi quëna pë ini iona jëo huëojaquë.”

8 Jaje cani cui'naëpi në me conì yejana toyapi.
 9 Jare asani, ai cuasajë te'o hua'ise'e etajë saë'ë.
 Aiohua'ipi eta huëoni si'a paj etahuë. Si'a paj
 sani saisi maca Jesuse'e pëapi, nomio ja're conì.
 10 Ja maca Jesús nuiñe nëcani pajje peojëna, ñani
 nomiose'e pa'iona, capi:

“¿Nomio jerore pa'iye'ni, mël'ère sañope casico-
 hua'i? ¿Te'ijë mël'ère nejoñe paë?”

11 Caquëna, iopi cao:

“Pahuë, sañope yo'oye, Èjaë.”

Cacona, ja maca Jesupi capi:

“Yë'ëje mël'ère sañope caye pañë. Yurepi sani
 cui'naopi co'aye yo'o coñe pajë'ë.”

Jesu Api, Paire Miacaiye

12 Tijupë Jesús paire caquë capi:

“Yë'ë a'ë, iye yeja miacaiquë. Yë'ère pe'tequë
 cato miañere pasipi, pa'iye isiyere. Jaje pa'i nea
 hue'ñare cu'iye pasipi.”

13 Caquëna, ja maca fariseo pajpi cahuë:

“Mël'ëja'a co'ye de'oquë a'ë caquë quëayë, mël'ë.
 Jaje quëaye cato co'aji.”

14 Cajëna, Jesupi capi:

“Yë'ë quëaye cato do'i quë'ye a'ë, yë'ëpi yë'ëja'a
 co'ye caquë quëatoje. Yë'ë cato asayë, yë'ë dai
 sito cui'ne yë'ë saija'to. Jaje pa'iquëta'are mësaru
 cato huesëyë, yë'ë dai sito cui'ne yë'ë saija'to.”

15 Mësaru cato iye yeja paj co'aji cayepi caco-
 hua'i a'ë. Yë'ë cato te'ireje co'aji, cama'quë a'ë.

16 Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi co'aji canì yë'ëse'e caye
 pañë. Yë'ë ja'quë yë'ère jëjo daosiquëpi yë'ë ja're
 conì caquëna, cayë. Yë'ë caye cato nuñere pa'ë.

17 Mësaru cuañese'e cato caji cayahua'i cui'ne te'ëje

pa'ye cato asaye pa'iji, care payë cajë. ¹⁸ Jaje pa'iye sête yë'ëja'a co'ye quëacaiquë pa'iyë. Yë'ë ja'quë yë'ëre jëjo daosiquëje yë'ëre quëacaiquë api.”

¹⁹ Caquëna, ja maca seteña:

“¿Jerore pa'iquë'ni, më'ë ja'quë?”

Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Mësarü yë'ëre ña tì'añe pañë. Pajë cui'ne ja'quëreje ña tì'añe pañë. Yë'ëre ña tì'acohua'i pani, ja'quëreje ña tì'añe patira'pi.” ²⁰ Iye cato Jesús capi, ja yë'ta'a Maija'quë huë'ere pa'ie ye'ya maca. Maija'quëna curi isi mahuëa quë'ropi nëcaquë case'e a'ë. Jaje catoje ite tseañe pahuë, ja yë'ta'a ite tseã maca tì'añe pãse'e sête.

Yë'ë Sai Hue'ña Mësarü Sani Tì'añe Peoji, Case'e

²¹ Cui'naëpi Jesús ca copi:

“Yë'ë saiye. Saquëna, mësarü co'ëja'cohua'i a'ë. Jaje co'ëjêta'a jãre mësarü tayo co'aye yo'oyena ju'ija'cohua'i a'ë. Jaje pa'ina, yë'ë sai hue'ña, mësarü saiye paja'cohua'i a'ë.”

²² Ja maca judío paipi cahuë:

“¿Co'ye huani jüsi'quë caquë. Jaje yo'ouna, i quë'ro tì'añe paja'cohua'i a'ni?”

²³ Cajëna, ja maca Jesupi capi, jaohua'ire:

“Mësarü cato iño huë'ehuë acohua'i a'ë. Yë'ë cato jeto ëmë aquë a'ë. Mësarü cato iye yeja acohua'i a'ë. Yë'ë cato iye yeja aquë peoyë. ²⁴ Jaje pa'ina, cahuë, mësarü tayo co'aye yo'oyena ju'ija'cohua'i a'ë, yë'ëni ire papi cajë cuasama'cohua'i pani. Jaje mësarü tayoyena ju'ija'cohua'i a'ë.”

²⁵ Ja maca seteña:

“¿Iquei'ni, më'ë?”

Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Tsoe mēsarute ja'a huëo maca cahuë. ²⁶ Jaiye mēsaru tayoyere caye pa'iquëta'are pañë. Yë'ère jëjo daosiquëpi nuñerepa caji, ti tayoye peoyerepa. Jaje pa'ina, yë'ë iye yeja paire caye cato i caquëna, asase'ere cayë.”

²⁷ Jaje caquëna, jaohua'ipi, Maija'quë ayere caji cajë asaye pahuë. ²⁸ Jaje pa'i do'ire capi:

“Mēsarupi yë'ère ëmëje'na huëo nēcosi maca Pai Mamaquëre ire papi cajë ñaja'cohua'i a'ë. Ja maca yureta'a coa isi yo'oye papi cajë ñaja'cohua'i a'ë. Jaje pa'ina, yë'ë cato ja'quë ye'yase'ere cayë, mēsarute. ²⁹ Yë'ère jëjo daosiquë cato yë'ë ja're coní pa'iji, yë'ë ja'quë yë'ère te'ire jeoñe papi. Jaje pa'ina, yë'ë cato si'anë i yëyere yo'oyë.”

³⁰ Jaje Jesús iyere caëna, jai pai ite ire papi cajë cuasare pahuë.

Maija'quë Mamajërepa Cui'ne Tayo Yo'oyepi Jo'yaohua'ire Paye

³¹ Ja maca Jesús capi, judío paipi ite ire papi cajë cuasasicohua'ire:

“Mēsarupi yë'ë nuñerepa case'ere tayo saima'pë pa'ini, ja macata'a nuñerepa yë'ère ye'yecohua'i pa'iyë. ³² Jaje pa'ijë nuñerepa pa'iyere ñaja'cohua'i a'ë. Ñajëna, nuñerepa pa'iyepi mēsarute jo'yaohua'i peocohua'ire neñe pa'iji, joye huasoyeje pa'ye.”

³³ Jaje caquëna, jaohua'ipi sehuohuë:

“Yëquë cato Abraham tsëcapë acohua'i a'ë, cui'ne ti yecohua'i jo'ya pa'ima'cohua'i a'ë. ¿Me yo'oquë më'ë, jo'ya tseasicohua'i peojë de'oye pa'ija'cohua'i a'ë, caquë'ni?”

³⁴ Cajëna, Jesupi capi:

“Si'aohua'i tayo co'aye yo'ocohua'i cato tayo co'aye yo'oyepi jo'yaohua'ire paquëna, pa'iyë. ³⁵ Si'anë iti tsëcapë ja're pa'iquë api. Mamaquë cato jaje pa'iquëta'are jo'yaë cato coa con pa'iquë api, iti tsëcapë aquë peoquëpi, ti pa'iyë peopi. ³⁶ Jaje pa'ina, mësaru i Mamaquëre papi jo'yaohua'i pa'iyere nejocaquëna, ja maca yureta'a nuñerepa jo'yaohua'i peoye pa'ija'cohua'i a'ë. ³⁷ Tsoe asayë, mësaru Abraham tsëcapë acohua'i pa'iyë. Jaje pa'iohua'ita'a yë'ëre huani jeoñe yëyë, yë'ë cayere asaye coe do'ire. ³⁸ Yë'ë ja'quë ñnose'ere cayë, mësarute. Caquëna, mësarupi mësaru ja'quë case'ere yo'oyë.”

³⁹ Caquëna, iohua'ipi cahuë, ite:

“Abraham cato yëquë ja'quë api.”

Cajëna, Jesupi capi:

“Mësarupi nuñerepa Abraham mamajë pani i yo'ose'eje cui'ne yo'ora'huë. ⁴⁰ Tsoe mësarute nuñerepa Diusu ye'yase'ere cahuë. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre huani jeoñe yëyë, mësaru. jAbraham jaje yo'oye ti papi! ⁴¹ Mësaru cato mësaru ja'quë yo'oyepi yo'oyë.”

Caquëna, ja maca iohua'ipi cahuë:

“Yëquë cato coa huero mamajë peoyë. Te'ire ja'quëre payë. Jaë cato Diusupi.”

⁴² Cajëna, ja maca Jesupi capi:

“Nuñerepa mësaru Ja'quëpi Diusu pa'ito mësaru yë'ëre otira'huë. Yë'ë cato Diusu quë'ropi daisiquë a'ë. Daisiquëpi ñnore pa'iyë. Yë'ëse'e daisiquë peoyë. Diusupi jëjo daosiquë a'ë. ⁴³ ¿Me yo'ojë mësaru, yë'ë cayë asa ti'añe pañe'ni? Mësarupi asaye coe do'ire pañë. ⁴⁴ Mësaru ja'quë cato huati

api. Mësaru i tsecohua'i a'ë. Jaje pa'ina, i yëyere yo'oye yëyë. Huati cato huani jëoquë api. Jare jaje pa'i api, tsoeje, ti nuñerepa yo'oma'quë api, cui'ne ti nuñerepa cama'quë api. Coa cosoyere cani, jaje i ayere caji, coa cosou sëte, coa cosoye pëca ja'quë sëte. ⁴⁵ Jaje pa'ina, yë'ë nuñere pare caquëni, mësaru asacaiye coeyë. ⁴⁶ ¿Nepi mësaru acohua'i, yë'ëre më'ë tayoyë cajë iñoja'cohua'i a'ni? Nuñerepa yë'ë caquëre, ¿me yo'ojë mësaru care paji cajë asacaiye pañe'ni? ⁴⁷ Diosu tē'te aquëpi, Maija'quë coca asaye pa'iji. Jaje pa'iquëta'are mësaru cato Diosu acohua'i peoyë. Jaje pa'ina, asaye coeyë, yë'ë caye.”

Cristo Cato Abraham Jerepa Tsoe Aquë Api

⁴⁸ Ja maca judío paipi cahuë:

“Nuñere pajë më'ëre jaje caquë'ni, Samaritanopi cui'ne co'a joyore hue'equë api cayë, yëquë.”

⁴⁹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Co'a joyore ti peoquë a'ë. Yë'ë cato ja'quëni de'oquëre papi cacaiyë. Ja do'ire mësaru cato yë'ëre co'aquë api, cayë. ⁵⁰ Yë'ëre de'oye cacaijë'ë caquë oima'ë pa'iyë. Yë'ëre de'oye cacaiquë pa'iji. Jaë api, iti yo'ose'e pa'iyëje caquërepa. ⁵¹ Nuñerepa cayë, yë'ë caye asani yë'ë cayeje yo'oquë cato ti ju'iñe paja'quë api.”

⁵² Ja maca judío paipi sehuohuë:

“Yureta'a asare pahuë, më'ë nuñerepa co'a joyore hue'equërepa pa'iyë. Abraham cui'ne Maija'quëre quëacaicohua'i tsoe acohua'ijë juni huesëa'huë'ë. Jaje pa'iquëta'are më'ëpi cayë ‘yë'ë caye asani, yë'ë cayeje yo'oquë cato ti ju'iñe paja'quë api.’ ⁵³ Yëquë ja'quë cato Abraham.

¿Më'ëpi seña maca pa'i a'ë cuasaquë, më'ë? Abraham cui'ne Maija'quëre quëacaicohua'i juju sa'ahuë'ë. ¿Iquei a'ë cuasaquë më'ë caquë'ni, jaje?"

⁵⁴ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ëja'a co'ye de'oye yo'oyë caquë pa'ito yë'ë de'oye yo'oyë caye ti cöcaiye paji. Jaje pa'iquëta'are mësarü yëquë ja'quë api caquëpi yë'ëre de'oye yo'oji cacaiji yë'ë ja'quëpi. ⁵⁵ Jaje pa'iquëta'are mësarü ña tï'ama'pë pa'iyë. Yë'ëta'a ite ñaquë a'ë. Jaje ñaquëta'a yë'ëpi ñama'quë a'ë caquë pani coa cosourepa pa'iyë pa'iji mësarüje pa'i. Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato nuñerepa ñaquë a'ë. Jaje pa'ina, i caye sehuocai yo'oyë. ⁵⁶ Abraham mësarü aipi sihua'aji'i, yë'ë mu'sëñare ñaja'quë a'ë caquë. Ñani sihua huajë'aji'i.”

⁵⁷ Ja maca judío pai Jesure cahuë:

“Ti cincuenta ometëcajë peoquëpi ¿Abrahamre ña'ahuë'ë cayë, më'ë?”

⁵⁸ Cajëna, Jesupi capi:

“Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ë cato Abraham pa'ima'në ai jerepa tsoe aquë a'ë.”

⁵⁹ Caëna, ja maca quëna pëapi imani jeañu'u Jesuna cajë yo'ohuë. Yo'ojëna, catipi. Catini Maija'quë huë'ëpi iohua'i jopoja'a sa etani saji'i.

9

Tsi'nëna Ñama'quëni Jesús Jujuse'e

¹ Pai pa'i huë'ñaja'a sai Jesús ñapi, tsi'nëna ñaco ca porei ai de'osiquëre. ² Jaje pa'ina, ñani i ye'yacohua'ipi sei'ë, Jesure:

“¿Me yo'oquë ñaco ca porei ai de'ou'ni, jaë? Pëca ja'quëohua'i tayo do'ire co'aye ai de'ou, pañita'a ¿i do'i a'ni?”

³ Cajëna, Jesupi capi:

“I tayo do'ijë peoji. Cui'ne pëca ja'quëohua'ijë tayo do'ijë peoji. Iquë cato ite juju maca Maija'quë yo'oye paire iñoja'quëpi ai deosiquë api. ⁴ Ja yë'ta'a mu'se pa'inë yë'ëre jëjo daosiquë co'amaña yo'oye pa'iji. Ñami de'o huëoji. Ñami cato co'amaña neñe peoji. ⁵ Yë'ë ja yë'ta'a iye yejare pa'ini yë'ë a'ë, miacaiquë iye yeja pa'icohua'ire.”

⁶ Iye se ca tëjini Jesús yejana copi neni ya'ore a'ji sëpë neni ñama'quë ñaco çana ya'opi nepi. ⁷ Ja maca capi:

“Siloé oco dea pëna sani tsoa tojë'ë. Siloé cani cayë, jëjo daosiquë.”

Jaje caëna, ñama'quëpi sani tsoa ttoni tsoe ñaquëpi daji'i, i quë'ro. ⁸ Ja maca ja'në ñama'quë pa'ina, ñasicohua'ipi cui'ne i quëno maca pa'icohua'ipi cahuë:

“¿Iquë mai ñajëna, curi sei ñu'isiquë pa'ima'quë aë?”

⁹ Cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“Jaje pa'ijë'ë. I api.”

Yecohua'ipi cahuë:

“Jare ije pa'ita'a yequë api.”

Jaje cajëna, ipi capi:

“Yë'ë i a'ë.”

¹⁰ Ca maca ite seteña:

“¿Me më'ë yure neni ñaquë pa'iquë'ni?”

¹¹ Cajëna, ipi sehuopi:

“Jaë Jesús hue'equëpi yë'ëre ya'opi a'jiñe neni ñaco çana jë'napi. Jaje yo'oni capi: ‘Siloé oco dea

pëna sani tsoajë'ë.' Caëna, sani tsoa to maca tsoe ñaquë paë'ë.”

¹² Jaje caquëna, ìte sei'ë:

“¿Jerore pa'iquë'ni?”

Cajëna, ìpi capi:

“Huesëyë.”

Fariseo Paipi Ñaco Porei Pa'isiquëni Seni Asase'e

¹³ Ja maca fariseo paì quë'rona ñaco ca porei pa'isiquëre sahuë. ¹⁴ Jesús ya'opi neni ñaco

ca poreire jujusi mu'se cato huajë mu'se paji'i.

¹⁵ Jaje pa'isi do'ire, fariseo paipi asani ñama'quë pa'isiquëre seni cohuë. Me më'ë yure neni ñaquë'ni cajë. Cajëna, ìpi capi:

“Ya'opi a'jiñe neni yë'ëre ñaco çana je'naëna, sani tsoa toñi yure ñaquë pa'iyë.”

¹⁶ Ja maca fariseo acohua'i cahuë:

“Iye yo'osiquë cato Diusu te'te peoquëpi jaje yo'opi, huajë mu'se a'ë caye peoye.”

Jaje, cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“¿Me co'aquë pani ñeje, paì yo'o tì'a ma'ñere de'oye yo'oquë'ni, ì?”

Jaje yo'ojë cajë yequë tsëcapëa huayequë paji'i, sa'ñe ca do'ire. ¹⁷ Tijupë seni cohuë, ja'rë ñama'quë pa'isiquëre ñeje cajë:

“¿Më'ë iqueipi caquë'ni, më'ëre ña'ñe necaisiquëre?”

Cajëna, ìpi sehuopi:

“Yë'ë cato cayë, Maija'quëre quëacaiquë api.”

¹⁸ Jaje caquëta'are judío paipi nuñerepa ñama'quë pa'isiquëpi ñaji cajë asaye pahüë. Coa caji cajë, ì pëca ja'quëohua'ireje soihuë, ja do'ire.

¹⁹ Soini sei'ë:

“¿Mësaru mamaquë aë, iquë ñaco ca porei ai de'osiquë? ¿Yure jajë pa'ita'a me yo'oquë ñaquë'ni?”

²⁰ Cajëna, i pëca ja'quëohua'ipi sehuohuë:

“Yëquë mamaquë api. Cui'ne ite cõa macana ñama'quë. Ai de'osiquë api asayë, yëquëpi ja cato. ²¹ Jajë pa'iquëta'are yure cato huesëyë, me yo'oquë ñaquë pönë'ni cajë ite ñañe necaisiquëreje huesëyë. Ini seni asajë'ë. Tsoe ai api, iipi quëajaquë ja do'ire ñaquë pa'iyë, caquë.”

²² Ñama'quë pëca ja'quëohua'i cato coa judío pa'ini ca'rajë jajë cahuë. Si'ahua'ire Jesure Cristo api cacohua'ire pa'i tsi'si hue'ñapi eto saoye pa'iji cajë cui'ñase'ere asajë. ²³ Ja do'ire i pëca ja'quëohua'ipi cahuë: “Ini seni asajë'ë. Tsoe ai api.”

²⁴ Ja maca judío pa'i ñama'quë pa'isiquëre soi coreña. Daquëna, cahuë:

“Nuñerepa quëajë'ë, Diusu ña hue'ñare pana. Yëquë asayë, më'ëre jujusiquëre tayo yo'oquë api cajë.”

²⁵ Cajëna, iipi sehuopi:

“Yë'ë cato huesëyë, tayo yo'oquë api caye cui'ne paquëre papi cayeje. Yë'ë ta'ñe asaye cato iyese'e pa'iji, ja'rë ñama'quë pa'isiquëpi yure ñaquë pa'iyë.”

²⁶ Tjijupë seteña:

“¿Me më'ëre nei'ni? ¿Më'ëre me yo'oni ñaquëre nei'ni?”

²⁷ Cajëna, sehuopi:

“Tsoe quëahuë, mësarute. Quëatoje asa yëma'pë pa'iyë. Yë'ë caye: ¿Iquere cajë cui'nare ca cojë'ë cajë se'ne'ni? ¿Ini tuñu'u cajë yëjë se'ne?”

28 Caquëna, ja maca ìte ai tea juni tējini capi:

“Mè'ēpi ìni tuina nēiji, yēquē cato Moisésre tuico-hua'i a'è cahuē. 29 Yēquē asayē, Moisésre Diusupi case'e. Jaēre cato huesēyē, ì pa'i hue'ñaje.”

30 Cajēna, ìpi capi:

“ìMerepa yo'ojē mēsaru huesēye'ni, ai ye'yesicohua'ita'a, ì dai sito, yē'ere ñaco ca jujucaisuquēre! 31 Maipi asayē, tayo yo'ocohua'ire Diusu asacaiye paji. Ìte sihuacohua'ire cui'ne ì yēye yo'ocohua'ise'ere asacaiquē api, Diusu.

32 Tsoeje ti asama'cohua'i a'è, tsihua'ē pa'inē ñama'quē ai de'osiquēni ñaquēre necaise'e.

33 Iquēpi Diusu quē'ropi daima'quē pani ti jaje yo'oyeje para'pi.”

34 Caquëna, ja maca ìohua'ìpi cahuē:

“¿Tayo yo'oye timēsiquēpi ai de'osiquē api, mè'ē yēquēre ye'yasi'i caquē?”

Jaje canì ìte pai tsi'si hue'ñapi eto saohuē.

Joyo Ñañere Ñama'cohua'i Pa'iye

35 Jesús tsoe asapi, ñama'quē pa'isiquēpi ñaquē pa'ina, judío paipi eto saose'e. Jesupi ìte ti'ani capi:

“¿Diusu mamaquēre mè'ē ìre papi cuasaquē pa'iquē?”

36 Caquëna, ìpi capi:

“Èjaē, quējē'ē, yē'ere. Jequē a'ni, yē'ēje ìte jaē api caquē cuasaquē pa'ija'quēre.”

37 Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Tsoe mè'ē ñahuē. Yē'ē ì a'è. Ì ja're mè'ē coca cayē.”

38 Ja maca Jesús yē'quē macana do're ja'runci capi:

“Ìre papi caquē cuasayē, Èjaē, mè'ere.”

³⁹ Ja jeteyo'je capi, Jesús:

“Yè'è cato iye yejana daë'è, nuñerepa yo'oyepi pa'ijaquë caquë. Ñama'cohua'i pa'isicohua'ipi ñajajë caquë, cui'ne ñacohua'i pa'isicohua'ipi joyopi ñama'cohua'i pa'ijajë caquë.”

⁴⁰ Ja maca fariseo paipi i ja're coni pa'isicohua'ipi iyere asani sei'è:

“¿Yëquëje më'è ñato ñaco ca peocohua'i a'ni?”

⁴¹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Mësarupi ñama'cohua'i pani mësaruru tayo yo'o do'ire jai do'i peocohua'i patira'huë. Jaje pa'iquëta'are mësarupi ñacohua'i a'è caye sëte do'i quë'iohua'i pa'iyë.

10

Yëi Ñama Tu'rihuë Ayere Ye'yaye

¹ Nuñerepa mësarute cayë, yëi ñama eta sa'roja'a tu'rihuëna cacama'quë pani, ñaëpi cui'ne co'acquëpi eta sa'ro peo hue'ñaja'a cacaquë cato. ² Jaje pa'iquëta'are yëi ñama eta sa'roja'a cacaquë cato yëi ñamare ñacaiquë api. ³ Eta sa'ro hui'yocaiquëje de'oye hui'yocaiji, cacajaquë caquë. Cui'ne yëi ñamaje asayë, i yë'o. Iohua'i mamire caquë soiji, yëi ñamare. Cui'ne tu'rihuë nëicohua'ini hue'sena etoji. ⁴ Etoni sai saji, ipi du'ru sai. Yëi ñamaje asayë, i yë'o. Jaje asajë tuiyë, ite. ⁵ Jaje tuicohua'ita'a yequëpi soiquë pa'ito asani coa catiyë, ñama'quëre sëte yequë yë'o caquëna, asajë.”

⁶ Ñeje yo'oyë, paipi caquë iñoquëta'are paipi asa ti'añe pahue, Jesús caye.

Jesús De'o Ñacaiquë

7 J̄a maca Jesús t̄ijupë ca copi:

“Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ë a'ë, eta sa'ro yëi ñama caca sa'ro. 8 J̄a yë'ta'a yë'ë daima'në daisicohua'i cato ñaohua'i a'ë cui'ne co'acohua'i a'ë. J̄aje pa'iquëta'are yëi ñamapi asaye pahüë, iohua'i cayere. 9 Yë'ë a'ë, eta sa'ro. Yë'ëja'a cacasiquë cato huaso cuañosiquë pa'ija'quë api. J̄aje pa'i etasiquëpi cui'ne cacasiquëpi i yëyeje yo'oquë pa'ija'quë api, cui'ne de'o aore t̄i'aja'quë api.

10 Ñaë cato coa yahue imañe caquë cacaquë api, huani j̄eosi'i caquë, cui'ne nejosì'i caquë. Yë'ë cato yëi ñamapi pa'iyere pajajë caquë daisiquë a'ë, ti pa'iyere jaiye pajajë caquë. 11 Yë'ë cato de'oye yëi ñamare ñacaiquë a'ë. De'oye ñacaiquëpi yëi ñamapi pa'ijajë ise'e caquë i pa'iyere isiquë api. 12 Coa sai do'ire necaiquë cato lobopi daina, ñani yëi ñamare ñacaiye j̄eoni catiquë api, yëi ñamare ñacaima'quë sëte, cui'ne yëi ñamaje t̄iohua'ire sëte j̄aje yo'oji. Yo'ouna, j̄a maca lobopi dani t̄seani yo'oquë tiya huesoquë api cui'na hue'ña. 13 Catiquë cato sai do'ire yo'oquë api. J̄aje pa'ina, oi ëayeje ti peoji, ite yëi ñamare.

14-15 Yë'ë a'ë, de'oyerepa yëi ñamare ñacaiquë yë'ëre ja'quë ñaquë pa'iyeye, yë'ëje ite ja'quëre ñaquë pa'iyë. J̄aje cui'ne yë'ë yëi ñamareje ñaquë payë. Ñaquëna, iohua'ije yë'ëre ñañë. Yë'ëpi yë'ë pa'iyere yëi ñama do'ire isiyë. 16 Payë, cui'ne yequë yëi ñamareje. Yequë tu'rihuë acohua'ire jaohua'ireje iñona daye pa'iji, yë'ëre. Jaohua'ije yë'ë caye sehuocaija'cohua'i a'ë. J̄a maca cui'ne

te'e tsëcapë pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne te'i yëi ñamare ñacaiquë pa'ija'quë api.

17 Ja'quë yë'ëre yëji, yë'ë pa'iyere isisiquëpi cui'naëpi yë'ë pa'iyë pa coja'quëpi yo'oquëna.

18 Yë'ë pa'iyë jioquë peoji. Yë'ë yëyepi isiyë, yë'ë pa'iyë. Yë'ë jaje neñe pa'iji cui'ne cui'nare pa coñeje de'oji. Iye a'ë, yë'ë Ja'quë yë'ëre cuañese'e."

19 Iyere judío paï asani cui'naohua'ipi hua cohüë, ti tsëcapëa. 20 Jai paï iohua'i acohua'ipi cahuë:

“¿Me neñu'ju i caye asani sehuocaiye'ni, care paji cajë co'a joyore hue'equëpi cui'ne coa cuepequë caquëre?”

21 Cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“Co'a joyore hue'equëpi jaje ca ti'añe peoji. ¿Co'a joyopi ñama'quëre ñaquëre necaiye pa'iquë? Cui'ne ti peoji.”

Judío Païpi Co'aquë Api Caye Jesure

22 Ja mu'seña cato oco tëcahuë paji'i. Pa'ina, Jerusalén cato Maija'quë huë'e ne ja'ñere cuasajë sihuajë jai paï tsi'sini yo'o maca ti'api. 23 Jesús cato Maija'quë huë'e sa'nahuëre cunirojaji'i, Salomón hue'yosi hue'ña. 24 Ja maca judío païpi Jesure tsi'sini cahuë:

“¿Yëquëre më'ë je yëhua nuñerepa quëaja'quëpi huesë ëaye caquë pa'iquë'ni? Më'ëpi nuñerepa Cristo pani quëare pajë'ë, te'e nuñerepa.”

25 Cajëna, Jesupi capi:

“Tsoe mësarute cahuë. Caquëta'are mësarupi care paji cajë asaye pahüë. Yë'ë ja'quë cuañesi tutupi yo'oyë. Ja yo'oyepi tiñarepa iñoji, mësarute.

26 Jaje pa'iquëta'are mësarupi nuñere pa'ë cajë

asaye pañë, yë'ë yëi ñama acohua'i pa'ima' do'ire. Tsoe cahuë, ja'rë. ²⁷ Yë'ë yëi ñamapi asayë, yë'ë yë'ona. Asajëna, yë'ëpi iohua'ire ñañë. Ñaquëna, iohua'ije yë'ëre pe'teyë. ²⁸ Yë'ëpi ti ju'ima'pë pa'iye isiquë a'ë. Isina, ti ne huesëma'pë pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne yë'ë jëñare pa'icohua'ire yecohua'i mañaje jioye ti peoji. ²⁹ Yë'ë ja'quëpi yë'ëna isipi, iohua'ire. Isisiquë cato si'aye jerepa pa'i api. Ite cato yecohua'ije ti jio ti'añe peoji, i jëtëre pacohua'ire. ³⁰ Yë'ë cui'ne ja'quë conì te'ije pa'iohua'i pa'iyë.”

³¹ Ja maca judío paì cui'naohua'ipi quëna pëapi imani jeañu'u cajë yo'ohuë. ³² Yo'ojëna, Jesupi capi:

“Mësaru asajëna, jaiye de'oyere necaë'ë, yë'ë ja'quë tuture papi. ¿Iye nesi do'i aye mësarupi asato jeco a'ni, yë'ë co'aye yo'osico, jaje quëna pëapi jeañu'u ca ja'ñe?”

³³ Caquëna, judío paipi sehuohuë:

“Më'ë de'oye yo'osi do'ire më'ëre quëna pëapi jeoñe paja'cohua'i a'ë. Më'ëpi yë'ë a'ë, Diusu casi do'ire quëna pëapi jeaja'cohua'i a'ë, më'ëre. Më'ë cato coa païta'a, yë'ë Diusure pa'ë caquë yo'oyë.”

³⁴ Ja maca Jesupi capi:

“Mësaru cuañeñepi toyase'le caji Diusu mësarute case'ere ñeje: ‘Mësaru a'ë, diusuohua'i.’ ³⁵ Toyase'le caye cato nuñerepa caye a'ë. Jaje pa'ina, care paji cajë asayë, mai. Diusupi hue'yopi, i coca asasicohua'ire diusu a'ë, mësaru. ³⁶ ¿Diusupi yë'ëre huani iye yejana jëjo daosiquëpi Diusu mamaquë a'ë caye me neni co'aquë'ni? ³⁷ Ja'quë yo'oyere yë'ëpi yo'oma'ëna, ire papi caye pajë'ë. ³⁸ Jaje

pa'iquëta'are yë'ëpi yo'oquëna, ire papi yo'oji cajë asama'cohua'ita'a yë'ë yo'o ññoñere ñajë Maija'quë yo'oye a'ë cajë asajë'ë. Ja maca yureta'a asa tì'añe pa'iji, Maija'quëpi yë'ë ja're pa'iji, cui'ne yë'ëpi ì ja're pa'iji.”

³⁹ Tìjupë tseani preso saye yëhuë. Jaje pa'iquëta'are Jesupi de'hue jëapi.

⁴⁰ Ja maca Jesús Jordán tsiaya ëse mëi tē'tena col'ipi. Col'ini jarona pëapi, Juan oco doquë pa'ì sitona.

⁴¹ Jarote pa'ina, jai paì ì quë'rona sani ñajë cahuë:

“Nuñerepa Juan, paì yo'o tì'a mañere yo'oma'quëta'a care paquë case'e paji'i, iquë yo'o ja'ñe ayere.”

⁴² Jarona jai paì ire papi cajë cuasahuë, ìte.

11

Lázaro Juni Huesëse'e

¹ Te'ì ëmë ju'iquë Lázaro hue'equë paji'i. Jaë cato Betania aquë paji'i. María cui'ne ìo yo'jeo Marta pa'ì daripë aquë paji'i. ² María cato ju'iquë Lázaro yo'jeo paco'ë. Jao cato Ëjaërepa nëcañoana huëo së da'capi jañuni ìo nañapi tēnoçaiio yo'osico paco'ë. ³ Jaje pa'ina, jaohua'ipi Ëjaë më'ë cajeipi ju'iji caquë sani quëacajë'ë cajë Jesús quë'ro jëjo saohuë, te'ire.

⁴ Jëjo saorena, Jesús jare asani capi:

“Iye ju'ì dahuë cato ti juni huesëyena saye pa ja'ñe a'ë. Diusu ì de'oquë pa'iyere ñño ja'ñe a'ë. Cui'ne Maija'quë mamaquë de'oquë pa'iyere ñño ja'ñe a'ë.”

⁵ Jesús cato Marta cui'ne io maja'yo Maríare cui'ne Lázarore ai oiquëta'a. ⁶ Caya mu'seña se pëa copi, i pa'i hue'ñana, Lázaro ju'iji cajë quëasicohua'ita'are. ⁷ Ja jeteyo'je capi, Jesús i ye'yacohua'ire:

“Sani coñu'u, Judeana.”

⁸ Caquëna, i ye'yacohua'ipi ite cahuë, ja maca:

“¿Ye'yaquë, më'ëre judío pai quëna pëapi jeañu'u ca sitona co'ija'quë aë?”

⁹ Cajëna, Jesupi capi:

“¿Te'e mu'se doce hora pa'icoa, miañe? Jaje pa'ina, paipi mu'se cu'ini ti ju'aye peoji, iye yeja miacaiyeja'a cu'ini.” ¹⁰ Jaje pa'iquëta'are paipi ñami cu'ini ju'aye pa'iji, miañe peo do'ire.

¹¹ Ja jeteyo'je Jesupi capi:

“Mai cajei Lázaro caji'i. Caisiquëta'are sani ne sëtoja'quë a'ë.”

¹² Caquëna, ja maca i ye'yacohua'ipi cahuë, ite:

“¿Ëjaë, jaje caji'i cani co'yaja'quë api caye a'ni?”

¹³ Jesús cato jaje cani juji'i caquë capi. Jaje caquëna, i ye'yacohua'ipi cuasani coa huëore caina caji cuasahuë. ¹⁴ Ja maca Jesupi yureta'a tiñarepa capi:

“Lázaro tsoe juji'i. ¹⁵ Sihuayë, de'oye jarote pa'ima'ëna juji'i. Jajepi ai de'oji. Mësarü ñani mësarü ire papi cajë yë'ëre cuasaja'cohua'ire. Sani ñañu'u.”

¹⁶ Ja maca Tomás Gemelo hue'equëpi i ja're ye'yecohua'ire capi:

“Jënajë'ë, maije i ja're cöni sañu'u, te'e i ju'ina ju'ija'cohua'i.”

Ju'isicohua'ipi Huëiye Cui'ne Pa'iye A'ë, Jesús

17 Tsoe Lázarote cuatro mu'seña tase'e pa'ina, Jesús ti'api. 18 Betania cato Jerusalén ja'yere paji'i, coa caya kilómetropi cui'ne yequë jopo kilómetro così macare. 19 Jai pai judío pai acohua'ipi Marta cui'ne Maríare do'i ñajë cui'ne johua'i maja'yëpi juquëna, oicohua'ini yëhuo huasoñ'u cajë daisicohua'ipi paë'ë. 20 Ja maca Martapi Jesús daiji asani etani ite pëpasi'i caco saco'ë. María cato huë'e sa'nahuëre paco'ë. 21 Ja maca Martapi Jesure cao:

“Ëjaë, më'ë iñore pa'iquë pa'ito yë'ë a'yë ju'iñe para'pi. 22 Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato asayë, Maija'quëpi më'ë señere isija'quë api.”

23 Cacona, Jesupi capi:

“Më'ë a'yë cui'naëpi pani coja'quë api.”

24 Caquëna, Martapi cao:

“Jaje pa'ijë'ë. Cui'naëpi pani coja'quë api, juni huesësicohua'i huëi maca tëji mu'serepa.”

25 Cacona, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, juni huesësicohua'i huëiye cui'ne pa'iye. Yë'ëre ire papi caquë cuasaquë cato ju'isiquëje jare pa'ija'quë api. 26 Cui'ne ja yë'ta'a huajëquë pa'i yë'ëre ire papi caquë cuasaquë cato ti ju'iñe paja'quë api. ¿Iye yë'ë caye jaje pa'ire paji caco cuasaco, më'ë?”

27 Caquëna, jopi cao:

“Jaje pa'ijë'ë, cuasayë, yë'ë. Cui'ne Ëjaë, më'ë cato Cristore papi asayë, yë'ë. Diusu mamaquëpi iye yejana daija'quë ca nëosiquëpi daisiquë a'ë, më'ë.”

Lázarore Tq Sitona Jesús Oise'e

28 Jaje se ca tējini Marta io maja'yo María quë'rona sani cao, yahue:

“Ye'yaquë ññore pa'i mē'ëre daijaco caquë soiji.”

²⁹ Cacona, ñti se asayeja'a Jesús quë'rona esa sacol'ë, ñte ñasi'i caco. ³⁰ Ja yë'ta'a Jesús pa'i daripërepa cacaye pa'pi. Ja maca cato, Marta ñte ti'asi macare pa'ji'i. ³¹ Maríapi col'arepa huëni saiona, ñani judío pa'ipi María huë'ere pa'ijë oima'o cajë yëhuocohua'ipi tasi daripëna sani osi'i caco saico cuasajë tuë'ë.

³² Ja maca María Jesús quë'rona sani dol're ja'runi cao:

“Ëjaë, ññore mē'ë pa'iquë pa'ito a'yë juni huesëye para'pi.”

³³ María ja're coni judío pa'i daisicohua'ipi oijëna, Jesupi jaohua'ire oi ëayerëpa ñapi. Ñani ñ joyopi ca ëayerëpa nëina, ³⁴ Jaohua'ire seji'i:

“¿Jerona ñte tare'ni?”

Caquë seina, ñohua'ipi cahuë:

“Ëjaë, dani ñajë'ë. ññaona tajuë.”

³⁵ Ja maca Jesús oji'i. ³⁶ Oina, ñani judío pa'ipi cahuë, ja maca:

“I ai oiquërepa pa'ji'i. Ñajë'ë, ñ oiyaere.”

³⁷ Yecohua'ipi cahuë:

“Ñnama'quëre ñaquëre nesiquë api, iquë. ¿Jaje pa'ita'a cui'ne me yo'oquë Lázarore jujucayiye paë'ni?”

Lázaro Huëise'e

³⁸ Cui'naëni col'arepa esa necati'ñnerëpa nëina, tasi daripë quë'rona tsio daji'i. Coje nesico pa'ji'i. Pa'ioni jai quëna pëpi siosico pa'ji'i. ³⁹ Pa'iona, Jesupi capi:

“Quëna përe hui'yo jeojë'ë.”

Caquëna, Marta ju'isiquë yo'jeopi cao:

“Ējaë, tsoe co'a sēji cuasayë. Tsoe cuatro mu'seña pa'iji.”

⁴⁰ Cacona, Jesupi capi:

“Më'ėje pa'ioni cahuë care paji cuasani më'ë ñaja'coa'ë, Maija'quë de'oyerepa yo'oquëna case'e.”

⁴¹ Caëna, ja maca quëna pë hui'yo jeorena, Jesús ma'tëmo mëñe ñaquë capi:

“De'oji, Ja'quë. Yë'ë caye më'ëpi asacaë'ë. ⁴² Yë'ë cato asayë, më'ë si'anë yë'ë caye asaquë pa'iye. Jaje pa'iquëta'are iye maca pa'icohua'i asa ja'ñere caquë cayë, më'ëpi yë'ëre jëjo daosiquë api cajë asare pajajë caquë.”

⁴³ Jaje se ca tëjini, ai tutu cuipi:

“¡Lázaro etajë'è!”

⁴⁴ Caquëna, ju'isiquë pa'isiquëpi jëña, nëcañoa huesiquëpi, cui'ne tsiajë cañapi huesiquëpi etapi. Etaquëna, ja maca Jesupi capi:

“Joyecaijë'ë, saijaquë.”

Jesure Tseañu'u Cajë Yo'ose'e

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jaje iyere yo'ouna, Jesure jai pai judío pai ire papi cajë cuasahuë, María ja're coní daisicohua'ipi, iti Jesús yo'oquëna, ñasicohua'ipi.

⁴⁶ Jaohua'i acohua'ipi fariseo pai quërona sani ñajë quëahuë, Jesús yo'ose'ere. ⁴⁷ Ja maca fariseo paipi cui'ne Maija'quë hu'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi ca tëji ëjaohua'i quërona tsi'sini cahuë:

“¿Me neja'cohua'i a'ni, jaëte? I cato jaiye pai yo'o ti'a ma'ñe yo'o iñoji, paire. ⁴⁸ Jaje pa'ina, maipi coa ñacohua'i pa'ito si'a paipi ise'ena asa

huesëja'cohua'i pa'ini. Jaje yo'ojëna, yureta'a romano paipi dani Maija'quëre se huë'e cui'ne mai yeja ne huesoja'cohua'i pa'ini.”

⁴⁹ Cajëna, Caifás hue'equëpi Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi ja ometëcahuë pa'iquëpi capi, jaohua'ire:

“Mësarü huesëjë cayë. ⁵⁰ Cui'ne ti asama'pë, tel'i jucacati'ñe pa'i api, si'a pai do'ire ai jerepa si'a pai ju'iñe peoye, iye daripë pa'icohua'ire.”

⁵¹ Caifás cato ise'e ta'ñe jaje caye papi. Coa Maija'quë joyopi isiquëna, capi, ja ometëcahuë Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë sëte, Jesupi judío pai do'ire jucacaiye pa'iji, pa'i ja'ñere ca nëoquë.

⁵² Coa judío paise'ere caquë jucacaiye pani cui'ne si'a huë'ña coa tiya huesësicohua'ire Diusu mamajëre. ⁵³ Jare ja mu'sepi yureta'a judío pai ëjaohua'i Jesure huani jeoñe ca nëohuë.

⁵⁴ Jaje pa'ina, Jesús yureta'a si'a judío pai ñajëna, cui'ye papi. Paquë Judeapi etani Efraín daripëna saji'i, cuene yeja ja'ye maca pa'i daripëna. Jarona sani i ye'yacohua'i ja're pëapi.

⁵⁵ A'ri maña carapi, Egíptopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë tsi'sini yo'o mu'sëña. Jaje pa'ina, jai pai pa'i daripëa pa'icohua'i saë'ë, Jerusalëna si'sire tsoa toñere cajë. ⁵⁶ Jesure co'ejë cuë'ë. Jaje pa'ina, Maija'quë huë'ere pa'ijë se'i'ë, yecohua'ire:

“¿Mësarü me cuasaye'ni? Daija'quë api fiestana, panita'a paja'quë api cuasaye cajë.”

⁵⁷ Fariseo pai cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cuañe nëohuë. Jesús pa'i huë'ñare asasicohua'i pani quëajë'ë, sani tseaja'quëre cajë.

12

Huëo Sëñepi Jesure Tsoacaise'e

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Seis mu'seña Egítopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë yo'oye caraquëna, Jesupi Betaniana saji'i. Lázaro pa'i huë'ñana ju'isiquëni Jesupi ne co'yasiquë paji'i, jaë cato. ² Jaroná Jesure aó cua'coni aohuë. Martapi aó huahueco paco'ë. Lázaropi Jesús ja're coní mesare ñu'i aji'i. ³ Ja maca Maríapi huëo së ma'ña da'care dani Jesús quëona ja'ñeni io nañapi tëno cuënao. Jaje yo'ocona, si'a huë'e huëo sëñena timëo. Ja cato jai do'i ma'ña paji'i. ⁴ Ja maca Judas Iscariotepi Simón mamaquëpi Jesús ye'yaquëpi, Jesure coso yehuoja'quëpi capi:

⁵ “¿Me yo'oco iye huëo së ma'ña coa yecohua'ina se isico trecientos romano curiquë tël'ña nema'lo paco'ni, neni curi peocohua'ire cöcaila'cota'a?”

⁶ Judas jaje caní curiquë peocohua'ini ai oi do'ire cama'ë paji'i. Co'amaña yahue imaquëpi capi. Jaje ipi curi aya topë paquë sëte, yahue imaquë paji'i, iona yecohua'ipi aya curire. ⁷ Ja maca Jesupi ite capi:

“Coa ñajë'ë. Yë'ëre ta mu'se huëo së ja'ñere ne de'huaco yo'oco. ⁸ Curi peocohua'ire si'anë mësarú ñajë paja'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre cato si'anë paye peosipi.”

Lázarore Sañope Case'e

⁹ Jesús Betaniare pa'iji asani jai pa'i judío pa'i saë'ë, jaroná. Jesuse'ere ñañu'u cajë saiye pahüë. Lázarore ñañu'u, Jesús ju'isiquëni huëosiquëre cajë saë'ë. ¹⁰ Cui'neje Maija'quë huë'e ñacaicohua'i

ĕjaohua'ipi Lázaroreje huani jeoñe pa'iji cahuë.
 11 Judío paipi Lázaro do'ire Jesupi ire papi cajë
 cuasa do'ire, cui'ne iohua'ire jeoco do'ire jaje
 cahuë.

Jerusalénna Jesupi Cacase'e

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Jai pai Jerusalénna saë'ë, Egítopi Israel pai
 etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se tì'aëna. Se ñatasi
 mu'se Jesús daija'quë api, iye daripëna asani. 13 Ja
 maca Jesús daina, sihuajë ja'o tëteni cuijë saë'ë.
 Jesure pëpañu'u cajë cuihuë:

“¡De'oquëre pa'ni, Diusu! ¡De'oquëre pa'ni, Ējaë
 mamirepa hue'equëpi daiquë! ¡De'oquëre pa'ni,
 Israel pai Ējaë!”

14 Burrore tì'ani Jesús tui saji'i, toyase'e cayeje
 pa'ye japi caji ñeje:

15 Ca'rama'o pa'ijë'ë.

Israel pai daripë

Më'ë Ējaërepa daiji, burroni ñu'i.

16 Iye case'e i ye'yacohua'i asa tì'añe pahüë,
 du'ru macarepa cato. Jesús de'oquërepa de'osi
 maca ja maca yureta'a asahuë, si'aye Jesús ayere
 toyase'e paji'i cajë cui'ne jaje tëto saji'i, mai ña
 hue'ñana cuasajë.

17 Jesús ja're pa'ijë Lázarore juquëna, tasiquëni
 huëoquë soiquëna, asasicohua'ipi yecohua'ire se
 quëahuë, iohua'i ñase'ere. 18 Jaje pa'ina, Jesure
 sañope tì'ani pëpañu'u cajë saë'ë, pai yo'o tì'a
 ma'ñere yo'oquëna, asasi do'ire cajë. 19 Ja maca
 fariseo paipi cahuë, iohua'ija'a sa'ñe:

“Ñañe mësarü si'a pai ise'ere tuiye, yure cato ne
 tì'añe peoji.”

Griego Paipi Jesure Co'ese'e

²⁰ Fiesta pa'i maca Maija'quëre señu'u cajë Jerusalénna saisicohua'i ja're coní griego paije paë'ë. ²¹ Pa'icohua'ipi jaohua'ipi Filipena tsio dani Betsaida Galilea aquëna sejë cahuë:

“Ëjaë, yëquë Jesure ñaño yëyë.”

²² Jaje cajëna, asani Felipepi sani Andrésni capi. Cani yureta'a cayaohua'i Jesure sani cahuë.

²³ Cajëna, Jesupi ja maca capi:

“Tsoe ti'api, Maija'quë mamaquë de'oquërepa de'ojai maca. ²⁴ Mësarute cayë, trigo capi yejana tomema'co pani jare te'e ca maca pa'io carajaicoa. Jaje pa'iquëta'are iti capi yejana tomeni junita'a jaiye quëicoa, iti ñëpi mëani. ²⁵ I pa'iyere ai oiquë cato coa ne huesoja'quë api. Jaje pa'iquëta'a iye yeja pa'iyere coequë cato ne de'huaquë pa'iji, ti pani huesë ja'ñere. ²⁶ Paipi yë'ëre necaiye yëni tu-ijë'ë, yë'ëre. Yë'ëre necaiquë cato, yë'ë pa'ihue'ñare coní pa'ija'quë api. Paipi yë'ëre necaiquë pa'ito yë'ë ja'quëpi ite de'oquëre pa'ni caquë ñacaija'quë api.

Jesupi Quëaji, I Ju'i Ja'ñere

²⁷ Yure cato yë'ë ai oiyë. ¿Ja do'ire ja'quëre ñeje ca ti'año pa'iquë? ‘¿Ja'quë huasojë'ë, yë'ëre yure tëto sai ja'ñere?’ Jaje ca ti'año peoji. Yë'ë cato jare caquë daisiquë a'ë. ²⁸ Ja'quë më'ë mamire jerepa de'o mami nejë'ë.”

Ja maca asapi, ma'tëmopi yë'ose'e pisiqüëna:

“Tsoe de'oquëre pare nehuë. Jaje pa'iquëta'are tijupë de'oquëre pare ne cos'i.”

²⁹ Iti maca nëcajë asasicohua'ipi cahuë, mujuëpi pisiñi. Cajëna, yecohua'ipi cahuë:

“Huiñaëpi ìni cocare capi.”

³⁰ Ja maca Jesupi capi:

“Yè'èni caquë iye yè'o pisiye papi. Mësarü asa ja'ñere caquë iye yè'o pìsipi. ³¹ Yure a'ë, iye yeja io yo'ose'e ña de'hua cuaño ja maca, cui'ne yurepi iye yeja cuañequëje ì tutu nejo cuañosiquë pa'ija'quë api. ³² Yè'ëpi cruzuna mëa deo cuañosi maca si'ahua'ire tsi'so saosi'i yè'ëse'ena paire.”

³³ Ja quëayena pai asahuë, cruzuna ju'ija'quë a'ë caquë quëaye. ³⁴ Paipi asani sañope sehuohuë:

“Yëquë cato yequë toyapë ñacohua'i a'ë, Cristo ti ju'iñe peoji cayere. ¿Me yo'oquë më'ë Pai Mamaquë cruzuna ju'ija'quë a'ë caquë'ni? ¿Iquei'ni, Pai Mamaquë?”

³⁵ Ja maca Jesupi capi:

“Ja yè'ta'a mësarü ja're miañe pa'iji. Ja yè'ta'a miañe pa'i maca miañeja'a cu'ijë'ë, neañepi tsio daiona, merepa yo'oco'ni cajë ai cuasaye pacohua'i. Nea hue'ñaja'a cu'iquë cato ì sai hue'ña huesëquë coa saiji. ³⁶ Miañe itire pare pa'iyë cajë asajë'ë, ja yè'ta'a mësarü ja're conì miacai pa'i macapi. Jaje pa'ijë yureta'a mia hue'ña pa'icohua'irepa ponëja'cohua'ipi.”

Jaje ca tējini Jesús sani catipi, ìohua'ire.

Judío Pai Jesure Sehuoye Pase'e

³⁷ Jaiye Jesús pai yo'o tija ma'ñere yo'o iñosiquëta'are ire papi cajë cuasaye pahüë.

³⁸ Maija'quëre quëacaiquë Isaías ñeje toyaquë pa'ise'epi tija ja'ñepi pa'ina, pahüë asaye. Toyase'e cato caji:

Ëjaë ¿nepi yëquë quëase'e care payë cajë asare'ni?
¿Neni Diosu ìño u'ni, ì tutu?

39 Jaje pa'ina, asa t̃i'lañe pahuë. Yequeje Maija'quëre quëacaiquë Isaías toyapi, ñeje:

40 Diusupi ñama'cohua'ire cui'na jëa joyo quë'iohua'ire nepi,

Ñaco capi ña ma'ñe caquë, Cui'ne joyopi asa ma'ñe caquë,

Cui'ne Maija'quëna ponëni juju cuañoma'cohua'ini caquë.

41 Iye cato Isaías capi, Jesús de'oquërepa pa'iye ñasiquëpi. Jaje pa'ina, i ayere capi.

42 Jaje pa'iquëta'are jai pai judío pai Jesure ire papi cajë cuasahuë. Yecohua'i ëjaohua'ire paque cuasahuë, Jesure. Jaje pa'iquëta'are jai pai cuasajëna, quëaye pahuë, fariseo pa'ini ca'ra do'ire, pai tsi'si hue'ñapi eto sao ma'ñe cajë. 43 Fariseo pai cato paipi iohua'ini de'ocohua'ire pa'ni cacaiyere yëcohua'i paë'ë. Maija'quëpi de'oji cayere coecohua'i paë'ë.

Jesús Casi Yë'opi Pai Yo'ose'e Ca De'huaye Pa'iji

44 Jesús ai tutu capi:

“Yë'ëre ire papi caquë cuasaquë cato yë'ëse'ere asaye peoji. Yë'ë ja'quë yë'ëre jëjo daosiquëreje asaji. 45 Yë'ëre ñaquëpi yë'ëre jëjo daosiquëreje ñaji. 46 Yë'ëre ire papi cajë cuasasicohua'ipi nea hue'ñare pa'ima'pë pa'ijajë caquë mu'se miañeje pa'ipi yë'ë iye yejana daë'ë. 47 Jaje pa'iquëta'are yë'ë caye asaquëta'a yë'ë cayeje yo'oma'quëre yë'ëpi nejoñe paja'quë a'ë. Yë'ë cato iye yejana daisiquë a'ë, iye yeja pa'icohua'ire huasosi'i caquë. 48 Yë'ëre coequëpi cui'ne yë'ë caye asani cui'ne yo'oma'quë cato, tsoe paji, ite nejo ja'ñe. Yë'ë case'epi tëji mu'serepa paire nejo ja'ñe

a'ë. ⁴⁹ Yë'ë cuasayepi huëoquë cama'ë pa'iyë. Yë'ë ja'quë yë'ëre jëjo daosiquë cuañese'ere caquë ye'yayë, i case'eje pa'ye caquë asayë, yë'ë. ⁵⁰ Ja'quë cuañese'e cato ti pani huesë cocare pa'ë caquë asayë, yë'ë. Jaje pa'ina, yë'ë caye cato ja'quë cuañese'eje pa'ye a'ë.”

13

I Ye'yacohua'i Quëore Jesupi Tsoa Tose'e

¹ Ja yë'ta'a Egíptopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se ti'ama'ë te'e mu'se carapi. Jesupi tsoe asapi, je'nërepa iye yeja pani tējini pëca ja'quë quë'rona co'iye ti'ase'e. Si'anë Jesús cato ai oiquë paji'i, i tsecohua'ire iye yeja pa'icohua'ire. Jaje pa'ina, yure cato i ai oiyere pare iñoquë yo'opi.

²⁻⁴ Huati cato Simón mamaquëna Judas Iscariote joyona tsoe co'aye cuasaye nepi. Jaje pa'ina, Jesure coso yehusosi'i cuasayere papi, i joyo. Jesús cato Diusu quë'ropi daisiquë a'ë asaquëpi, cui'ne co'ija'quë a'ë Diusu quë'rona asaquëpi paji'i. Cui'ne ja'quëpi yë'ëre ëjaërepa pa'i ja'ñe tutu isipi asaquë paji'i. Jaje pa'ina, Jesús i ye'yacohua'i ao aijëna, coni ñu'i aiquëpi, huëni i ëmëje'e ju'icore dutani, i ju'ruhuëna toayapi sëapi. ⁵ Ja maca quëna de'huana oco doni i ye'yacohua'ire quëo tsoa huëopi. Tsoaquë i toaya ju'ruhuëna sëasicopi tëno cuenacaji'i.

⁶ Simón Pedro quëore tsoasi'i caquë yo'oquëna, ipi capi:

“¿Ëjaë, më'ëpi yë'ë quëore tsoacasi'i caquë yo'oquë?”

⁷ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yure mē'ē huesēyē, yē'ē caquē yo'oye. Pasiquēta'a jeteyo'je mē'ē asa tī'aja'quē a'ē.”

⁸ Jaje caquēta'are Pedropi capi:

“Yē'ē quēo mē'ēpi tsoacaiye peoji.”

Caquēna, Jesupi capi:

“Yē'ēpi mē'ēni tsoa tocaima'quē pa'ito mē'ē yē'ē tē'te aquē peoja'quē a'ē.”

⁹ Caquēna, Simón Pedropi capi:

“Jaje pa'ito Ējaē, coa quēose'e tsoama'ē pa'ijē'ē. Yē'ēre jēñaje cui'ne siopēje tsoacaijē'ē.”

¹⁰ Caquēna, Jesupi capi:

“Ja'a cuyasiquē cato coa nēcañoase'e tsoaquē api, si'aē de'oque pa'iyē sēte. Mēsaru cato sisi peocohua'i a'ē. Jaje pa'iquēta'are si'ahua'i de'ocohua'ise'e pa'iyē pañē.”

¹¹ Si'ahua'i si'si peocohua'ise'e pa'iyē pañē capi, ite coso yehuoja'quēque pa'ina, asaquē.

¹² Quēo ja'o tsoa tējini i emēje'e ju'icore suñani cui'naēpi mesana ja'runi capi:

“¿Mēsaru yē'ē caquē yo'ose'e asa tī'añe?

¹³ Mēsaru yē'ē Ējaēpi cui'ne ye'yaquē api, cani nuñerepa cayē, jaēre pani. ¹⁴ Yē'ē Ējaēpi cui'ne ye'yaquēpi mēsaru quēo tsoasiquēre sēte mēsaruje yecohua'i quēo ja'oñare tsoacaiye pa'iji. ¹⁵ Iye cato mēsaruni yo'o iñoquē yo'ohuē. Jaje yo'ojē'ē, caquē yē'ē yo'ose'eje. ¹⁶ Nuñerepa mēsarute cayē. I jo'yaēpi i ējaēre tēto saisiquē peoji, cui'ne jējo dao cuañoquēje ite jējo daoquēre tēto saisiquē peoji. ¹⁷ Asa tī'ani yē'ē case'eje pa'ye yo'ocohua'i pani sihuacohua'i pa'ija'cohua'i a'ē. ¹⁸ Mēsarute si'ahua'ire pare cama'ē pa'iyē, coa yē'ē sahua nēosiquēse'ere cayē. Toyase'e cayepi

tì'añe pa'iji. Japi caji: 'Yè'è ja're conì aiqüèpi yè'ère sañope yo'oquë pönèpi.' ¹⁹ Iye cato mësarute cayë itipi tètò saina, ñani mësarupi nuñerepa ire papi capi cajë yè'ère asa ja'ñere caquë. ²⁰ Nuñerepa cayë, mësarute. Yè'è jëjo daoquëre sihuaquë de'oye yo'oquëpi yè'èrëjè sihuaquë de'oye yo'osipi. Yè'ère sihuaquë de'oye yo'oquëpi, yè'ère jëjo daoquërejè sihuaquë de'oye yo'osipi.”

Judas Yo'oquë Yehuo Ja'ñere Jesús Quëase'e
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Ja casi jeteyo'je Jesús ì joyopi ca'ñerepa nëina, capi, si'aye tiñarepa:

“Nuñerepa cayë. Mësaru aquëpi yè'ère yo'oquë yehuoja'quë api.”

²² Ja maca ì ye'yacohua'ipi sa'ñe iohua'ija'a ña huëohuë, nepi yo'oja'cohua'ini cajë huesëjè.

²³ Ì ye'yacohua'i aquëpi Jesús ì yëquëpi ì yè'quë macare ñu'i aji'i, na'iquëna, aiñere. ²⁴ Aina,

Simón Pedropi coa moñopi më'èpi seni asajë'è, nepi yo'oja'cohua'ini caquë'ni caquë yo'opi.

²⁵ Yo'oquëna, ñani Jesuna tsio jani seji'i:

“¿Ëjaë, jequë a'ni, iti yo'oja'quë?”

²⁶ Caquëna, ipi sehuopi:

“Panpë yè'èpi sa'suni aqquë cato ì pa'ija'quë api.”

Jaje cani panpë ini sa'suni Judas Iscariotena aopi, Simón mamaquëna. ²⁷ Jare panpë ì maca tsoe huatijè Judas joyona cacapi. Ja maca Jesús capi ite:

“Mè'è yo'o ja'ñe pa'ito esa yo'ojë'è.”

²⁸ Jaje catojè iti maca mesa ñu'icohua'i asa tì'añe pahüë, ì caye. ²⁹ Judaspi curiquë de'hua turupë paquëre sète yecohua'i cato cuasahuë, sani

aore huerojaijē'ë fiesta yo'lo ja'ñere caquë caji cuasahuë. Panita'a curiquë peocohua'ina sani isijē'ë caquë Jesús caji cuasahuë. ³⁰ Panpë isisi jeteyo'je Judas etani saji'i. Ja maca cato tsoe ñami paji'i.

Huajëye Cuañese'e

³¹ Judas etani saisi maca Jesupi capi:

“Yure iñoñe pa'iji, Pai Mamaquë de'oquërepa pa'iyē. Cui'ne Diusu de'oquërepa pa'iyēje iñoja'quë api, ipi. ³² Maija'quë de'oquërepa pa'iyere Pai Mamaquëpi iñoquë pa'ito, Maija'quëje mamaquë de'oquërepa pa'iyere iñosipi. Esa iñoja'quë api. ³³ Tsì dohuë, mësaru ja're coni tsoe pa'iyē paja'quë a'ë. Mësaru yē'ëre co'eja'cohua'i a'ë. Jaje pa'ina, jare judío paire case'eje mësarute cayë. Mësaru yē'ë sai sito sani ti'añe peoji. ³⁴ Mësarute huajëye cuañeñere isiyë, paire oicohua'i pa'iyere yē'ë mësarute oiyeje. Cui'ne mësarupi yecohua'ire se oijë pa'ijē'ë, caquë. ³⁵ Yecohua'ire mësarupi oicohua'i pa'ito paipi mësarute yē'ë ye'yacohua'ire pa'ë cajë ñaja'cohua'i a'ë.”

Pedro Coa Cosoquë Ca Ja'ñere Jesupi Quëapi (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simón Pedropi Jesure capi:

“Ëjaë, ¿më'ë jerona sai caquë'ni?”

Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yē'ë sai huë'ña më'ë tuni ti'añe peoji, yure cato. Jeteyo'je më'ë cato tuija'quë a'ë, yē'ëre.”

³⁷ Ja maca Pedropi capi:

“Ējaë, ¿me yo'oquë yë'ë yure tuni tì'añe peoquë'ni? Yë'ë cato tsoe cui'ñasiquëpi pa'iyë, më'ë do'ire yë'ëpi saicasi'i caquë.”

³⁸ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“¿Nuñerepa yë'ë do'ire më'ëpi saicare pasi'i caquë cui'ñasiquëpi pa'i caquë? Nuñerepa cayë. Më'ëre ja yë'ta'a cura yë'ima'në më'ëpi toasoñe cosoja'quë a'ë, yë'ëre ñama'quë a'ë caquë.”

14

Jesu Api, Maija'quë Quë'ro Tì'a Ma'a

¹ Ai co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë. Diusuni necaiquë api cuasajë pa'ijë'ë. Cui'ne yë'ëreje necaiquë api cuasajë'ë. ² Ja'quë ma'tëmo huë'e cato jaiye pa'iji, pa'i hue'ña. Jaje pa'ima'co pa'ito, yë'ëpi mësarute tsoe quëara'huë. Jaje pa'iyë sëte yure cato saiye, mësaruru pa'ija'to ne de'huacasi'i caquë. ³ Saisiquëpi pa'i hue'ña ne de'hua tējini ja maca co'i coja'quë a'ë, mësarute sasi'i caquë. Saëna, mësarujë yë'ë pa'i hue'ñare pa'ijajë caquë. ⁴ Mësaruru cato asayë, yë'ë sai hue'ña, cui'ne ìti ma'aje asayë.

⁵ Caquëna, Tomásapi capi:

“Ējaë, yëquë huesëyë, më'ë sai hue'ña. ¿Me më'ë saija'a ma'aje asaye'ni?”

⁶ Caquëna, Jesupi capi:

“Yë'ë a'ë, ma'a cui'ne yë'ë a'ë, nuñerepa cui'ne yë'ë a'ë, pa'iyë. Yë'ëja'a tì'añe pa'iji, ja'quëre. Peoji, yequëre tì'añe. ⁷ Mësarupi yë'ëre ña tì'acohua'i pani ja'quëreje ña tì'ara'huë. Jaje pa'iquëta'are yure ìte mësaruru ña tì'añë, tsoe ìte si'anë ñajë pa'icohua'i sëte.”

⁸ Ja maca Felipepi capi:

“Ējaë, yëquëre iñojë'ë, më'ë ja'quëre. Coa ja mañase'e yëyë.”

⁹ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Felipe mësarü ja're conï yë'ë tsoe pa'iyë. ¿Jaje pa'iquëta'are më'ë cato yë'ëre ti ñama'quë a'ë? Yë'ëni ñajë ja'quëreje ñañe pa'iji. Jaje pa'ito ¿Me yo'oquë më'ë ja'quëre iñojë'ë caquë sequë'ni? ¹⁰ ¿Më'ë huesëquë yë'ëpi ja'quë ja're tsioni pa'iyë, pa'ina, ja'quëpi yë'ë ja're conï pa'iyë? ¿Cui'ne më'ë asama'ë pa'iquë ja pa'iyë? Yë'ë caye cato yë'ëse'e cuasayepi caye pañë. Yë'ë ja'quë yë'ëre pa'iquëpi i co'amaña yo'oji. ¹¹ Pëca ja'quë ja're conï pa'ire paji cajë cuasajë'ë. Cui'ne ja'quëpi yë'ë ja're conï pa'iji cajë cuasajë'ë. Panita'a jare asa ti'añe panije yë'ë yo'oyena ñajë de'hue cuasajë'ë, care paji cajë. ¹² Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ëre ire papi caquë cuasaquëpi, yë'ë yo'o co'amañaje, yo'oja'quë api. Yë'ëpi yë'ë ja'quë quërona saquëna, ja do'ire ai seña maca de'o co'amañaje yo'oja'quë api. ¹³ Mësarupi yë'ë mamina cajë seto yë'ëpi yo'oja'quë a'ë. Mamaquëpi pëca ja'quë de'oquërepa pa'iyere iñoja'quë caquë. ¹⁴ Yë'ë mamina cajë sejëna, yë'ëpi yo'oja'quë a'ë, si'aye mësarü yëjë seña pa'ito.

De'o Joyore Jëjo Daoja'quë A'ë, Jesús Case'e

¹⁵ Mësarupi yë'ëre oicohua'i pani yë'ë cuañese'ere sehuocaijë'ë. ¹⁶ Mësarü ja're si'anë pa'ija'quëre yequëre jëjo daojë'ë caquë ja'quëre sesi'i, mësarute co'ai cui'ne quëcoye necaija'quëre. ¹⁷ Jaë cato nuñerepa ca joyo pa'ija'quë api. Iye yeja pai jaëte pa ti'añe peoji, ite ñama'cohua'i cui'ne ite asama'cohua'i. Jaje pa'iquëta'are mësarü

cato asayë, ite. Cui'ne ipi mësaru ja're pa'iji. Pa'isiquëpi ti mësaru ja're pani huesëja'quë api. ¹⁸ Mësarute te'ohua'ire jëo sani huesoye paja'quë a'ë. Cui'naëpi pani coja'quë a'ë, mësaru ja're conì. ¹⁹ Èa maca cato pai yë'ëre ña'ne paja'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are mësaru cato yë'ëre ñaja'cohua'i a'ë, yë'ë huajëquë pa'ina, mësaruje huajëcohua'i pa'ija'cohua'i sëte. ²⁰ Ja mu'se mësaru yureta'a nuñerepa asaja'cohua'i a'ë, yë'ëpi ja'quë ja're conì pa'iyë. Pa'ina, mësarupi yë'ë ja're conì pa'iyë asaja'cohua'i a'ë. Cui'ne yë'ëpi mësaru ja're conì pa'iyë asaja'cohua'i a'ë. ²¹ Ta'ñe asaquëpi cui'ne yë'ë cuañese'e sehuoquë yo'oquëpi, yë'ëre oiye iñoji. Jaje pa'ina, yë'ë ja'quëpi iteje oija'quë api. Oina, yë'ëje ite oija'quë a'ë. Jaje oi yë'ëpi ina tsio dani yë'ëse'e iñoja'quë a'ë.”

²² Judas Iscariote peoquëpi, yequë Judaspi capi:

“Èjaë, ¿me yo'oquë yëquëna iñoja'quë a'ni, mè'ëse'ere. Me pa'ina, iye yeja paina mè'ë pa'iyë iñoja'quë pa'ija'quë a'ni?”

²³ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Yë'ëre oiquëpi yë'ë cuañese'e sehuoquë cui'ne yo'oji. Jaje yo'oquëni yë'ë ja'quëpi ite oija'quë api. Yë'ë ja'quëpi cui'ne yë'ëpi conì dani i ja're pa'ija'cohua'i a'ë. ²⁴ Yë'ëre oima'quëpi yë'ë case'je yo'oye paji. Iye coca mësaru yë'ë tse peoji. Yë'ëre jëjo daosiquë ja'quë tse a'ë.

²⁵ Mësaru ja're ja yë'ta'a yë'ë pa'i maca si'aye cayë. ²⁶ Jaje pa'iquëta'are de'o joyopi ja'quë yë'ë mami do'ire jëjo daoja'quë api. Jaëpi mësarute cõcai cui'ne oicohua'i pa'ijëna, yëhuoja'quë api,

si'aye ye'yaquë. Cui'ne si'aye yë'ë case'ere cuasa ñajaiñe necaija'quë api.

²⁷ De'oye pa'iyere mësarute isicani saiye. Yë'ë de'oye pa'iyere isiyë, mësarute. Iye yeja pa'i de'oye pa'iyë a'ë cajë isiyëje pa'yere isima'ë pa'iyë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë, cui'ne co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë.

²⁸ Yë'ë ja'quë yë'ë jerepa pa'i quë'rona saiye caquëna, mësaru asani ai sihuara'huë, yë'ëre oico-hua'irepa pani. Mësaru tsoe asahuë, saisiquëpi cui'naëpi dani mësaru ja're pasi'i caquëna. ²⁹ Iye cato cayë, jaje tì'a ja'ñe pa'ina, itipi tëto saina, ñani care papi cajë yë'ëre cuasajajë caquë.

³⁰ Ai jaiye mësaru ja're caye pañë. Yure cato tsoe daiji, iye yeja cuañequëpi. Yë'ëre meñe cuañeñe peoquëta'a yo'oji. ³¹ Jaje tëto saiye pa'iji, ja'quëre yë'ë oiye paipi ñajajë caquë, cui'ne i cuañeñere yo'oji cajë ñajajë caquë. Huëijë'ë. Sañu'u, tìrona.

15

Cuiya'i Në Cui'ne Iti Capëa Pa'iyë

¹ Cuiya'i ñëje pa'i a'ë, yë'ë. Yë'ë ja'quë api, iti ñacaiquëje pa'i api. ² Yë'ë capëa ipi të'ca tëte jeaquëpi quëima' capëa. Jaje yo'oquë quëi capëare pase'e nëoquë api, ai quëija'quë caquë. ³ Mësaru cato tsoe de'oye jëo nëcosicohua'i a'ë, yë'ë iye coca quëa do'ipi. ⁴ Yë'ëna tsiosicohua'irepa si'anë pa'ijë'ë, mësaru cato, yë'ë mësaruna tsiose'eje pa'ye. Iti capëse'e pani quëni tì'añe peoji, iti ñëre pana tsiosicopi pa'iyë pani. Jaje cui'ne mësaruje yë'ë ja're tsiosicohua'ipi pa'ima'pë pani quëni tì'añe peoyë.

⁵ Yè'è cato iti ñère pa'è. Mësaruru cato iti capëa'è. Yè'è ja're tsioni pa'ina, cui'ne yè'èpi i ja're tsioni pa'iquèpi jaiye iti ca quèiñe pa'iji. Pa'ina, mësaruse'e yo'o tì'añe ti peoyè, yè'è peoquëna. ⁶ Yè'è ja're çoni pa'ima'quë cato nejo cuañoquë api. Nejo cuaño ni toa sua ja'ñe soquë capëa cueneñeje pa'yere tsi'soni ëoja'quë api.

⁷ Mësarupi yè'è ja're tsiosicohua'ipi pa'ijë cui'ne yè'è ye'yase'ejë huñëyema'cohua'ipi, mësaruru yëyere secohua'i pa'ito, si'aye mësaruru señe isija'quë a'è. ⁸ Mësarupi jaiye de'o co'amaña quèiñeje pa'ye yo'ojëna, yè'è ja'quèpi pàini sihua cuañoji. Jaje de'oye yo'ocaijë yureta'a mësarupi yè'è ye'yacohua'irepa pa'iyë tì'añe. ⁹ Yè'è mësarute oiyë, yè'ère ja'quë oiyëje pa'ye. Jaje pa'ina, yè'è oiyere pa'ijë'è. ¹⁰ Yè'è cuañese'ere sehuocaijë cui'ne yo'onì yè'è oiyere pa'iyë. Ja'quë cuañese'ere yè'è sehuocai yo'oquèpi yè'è ja'quë oiyere pa'iyë, cui'neje.

¹¹ Jare quëahuë, mësarute. Yè'è ja're te'e sihuajë cui'ne sihuayepi timësicohua'i pa'ijajë caquë. ¹² Yè'è cuañeñe cato iye a'è: Oijë'è, yecohua'ire, yè'è mësarute oise'ejë pa'ye. ¹³ Cajehua'ire oi do'ire te'i jucacaiye a'è, ai oiyë. Yequë peoji, ja jerepa pa'ye paire oiyë. ¹⁴ Mësaruru yè'è cajehua'i a'è, yè'è cuañese'ere yo'onì. ¹⁵ Mësarute jo'yaohua'ire caye pañë. Te'e nuñerepa cajehua'ire cayë, mësarupi yè'è iñosi do'ire, yè'è ja'quë yè'ère case'ere si'aye huesëma'pë asa do'ire. Jo'yaë cato huesëquë api, i ëjaë caquë yo'oyë. ¹⁶ Mësarupi yè'ère sahuani soima'pë pa'è'è. Yè'èpi mësarute sahuani soihuë. Soini cui'ne cuañehuë,

sani jaiye quëijjè'è caquë, ja quëiñepi ti pa'ija'quë caquë. Jaje jaiye quëicohua'ipi yè'è do'ipi sejëna, ja'quëpi mësarü sese'ere si'aye isija'quë api. ¹⁷ Iye a'è, mësarute yè'è cuañeñe: Sa'ñe oijë pa'ijjè'è.

Iye Yeja Paipi Jesure Coejë Cui'ne Jesús Tsecohua'ire Coeye

¹⁸ Iye yeja paipi mësarute coecohua'i pa'ito, yè'ere du'ru coese'ere cuasajë oima'pë. ¹⁹ Mësarupi iye yeja acohua'i pa'ito mësarute otira'huë, iohua'i cajeohua'ire oiyepi. Jaje pa'iquëta'are yè'ëpi mësarute iye yeja acohua'ini sahuani soisi do'ire mësarute coeyë, iye yeja paipi, iye yeja acohua'i peo do'ire. ²⁰ Yè'è mësarute case'ere cuasajë'è. 'Necaiquë cato i ëjaëre tëto saisiquë peoji.' Jaje pa'iyë sëte yè'ere pani sañope yo'osicohua'i me mësarute sañope yo'oye pañe'ni cui'ne yo'oja'cohua'i a'è. Cui'ne yè'è ye'yayere sehuocaisicohua'i panita'a mësarü ye'yaye sehuoja'cohua'i a'è. ²¹ Si'aye jaje yo'oja'cohua'i a'è, yè'è do'ire cui'ne yè'ere jëjo daosiquëre huesë do'ire.

²² Yè'è dani cama'quë pa'ito jaohua'i do'i peocohua'i patira'huë. Jaje pa'iquëta'are yure cato iohua'i tayo yo'o do'ire ca de'hua ti'añe peoyë. ²³ Yè'ere coequë cato ja'quëreje coeji. ²⁴ Iohua'ique ñajëna, pai yo'o ti'a ma'ñere yè'è yo'oma'quë pa'ito sañope yo'o ja'ñe peocohua'i patira'huë. Jaje pa'iquëta'are yure cato yè'è yo'oquëna, ñahuë. Jaje ñasicohua'ita'a yè'ere cui'ne ja'quëre coeyë. Ja do'ire do'i quë'iohua'i pa'iyë. ²⁵ Iye cato yo'oyë, iohua'ina cuañeñe toyase'epi ti'ajaquë

caquë nëina. Toyase'epi caji: 'Do'ijë peoquëni yë'ëre coeyë.'

²⁶ Jaje pa'iquëta'are Maija'quë quë'ropi paire cõcaiquëre cui'ne nuñerepa yo'o joyore yë'ë jëjo daoquëpi, jaëpi yë'ë ayere cacaija'quë api.

²⁷ Mësarujë yë'ë ayere cacaija'cohua'i a'ë, yë'ë ja're cõni ai tsoe pa'isicohua'i sëte.

16

¹ Yë'ëre cuasayere ne hue'soma'pë mësarupi taiñe pajajë caquë iye mësarute cahüë. ² Pai tsi'si huë'ñapi mësarute eto saoja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojë mësarute huani jeaja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojë Diusuni de'oye necaiyë cuasaja'cohua'i a'ë, huaicohua'ipi. ³ Iye cato yo'oja'cohua'i a'ë, ti ja'quëre cui'ne yë'ëreje asama'cohua'ipi. ⁴ Iye cato mësarute cayë, iti tì'asi maca yë'ë case'ere cuasa ñajajajë caquë. Mësarujë ja're pa'i do'ire jaje cayë pahüë, ja'a huëo maca.

De'o Joyo Yo'oye

⁵ Jaje pa'iquëta'are yure cato saiyë, yë'ëre jëjo daosiquë ja're pasi'i caquë. Mësarujë aquëje ti te'ijë yë'ëre seni asaye paji, jeronamë'ë saiquë'ni caquë.

⁶ Coa ai jerepa oicohua'i de'o huesëhuë, iyere caëna. ⁷ Nuñerepa mësarute cayë. Yë'ëpi saquëna, jerepa de'oye patiñe pa'iohua'i a'ë, mësarujë. Yë'ëpi saima'quë pa'ito, mësarute cõcai cui'ne sihua ëaye joyona necaiquë daiye peoji. Yë'ëpi saisiquë pani jëjo daoye pa'iji, ite. ⁸ Ipi daisi maca quëaja'quë api, co'ayere pai yo'oyë, caquë. Nuñerepa yo'oye pa'iji, quëasipi, cui'ne tayo yo'osicohua'ijë sai de'huaye pa'iji quëasipi. ⁹ Yë'ëre ire papi cajë cuasama'

do'ire, tayo yo'ocohua'i pa'iyë. ¹⁰ Nuñerepa de'o ma'are iñoja'quë api, yë'ëpi ja'quë quë'rona saisi do'ire, ja maca mësaru yë'ëre ñañe peoji. ¹¹ Iye yeja cuañequëpi i tayo yo'o do'ire nejo cuañosiquë pa'i do'ire paipi asa ti'aja'cohua'i a'ë, Diusupi iohua'i tayo yo'o do'ire sai de'hua cuañeñe pa'iji, ca ja'ñere ipi quëaquëna.

¹² Ja yë'ta'a jaiye mësarute caye payë. Jaje pa'iquëta'are yure cato mësaru asa ti'añere peoyë. ¹³ Nuñerepa ca joyopi dani mësarute ye'yaja'quë api, si'aye nuñere pare. Coa ise'e cuasayere cama'ë pasipi. Si'aye asase'ere casipi. Cui'ne mësarute quëasipi, yequë mu'se tëto sai ja'ñere. ¹⁴ Yë'ëre de'oquëre papi caja'quë api, yë'ë tse ayere paquëpi mësarute quëa iñoja'quë api. ¹⁵ Si'aye ja'quë paye yë'ë tse a'ë. Jaje pa'ina, cahuë. Yë'ë tserere de'o joyo cato paja'quë api. Jaje paquëpi yë'ë tserere mësarute se iñoja'quë api.

Sihuayere Tímë Cuañoñe

¹⁶ Ëa maca cato, yë'ëre ñañe paja'cohua'i a'ë, mësaru. Pasicohua'ita'a ai tsoe maca pani ñaja'cohua'i a'ë, yë'ëre. Ja'quë quë'rona saiye, yë'ë.”

¹⁷ Ja maca i ye'yacohua'i acohua'ipi sa'ñe sei'ë, ñeje cajë:

“¿Me caquë jaje caquë'ni? Ëa maca cato yë'ëre ñañe paja'cohua'i a'ë, cui'ne yequëje caji ai tsoe maca pani ña coja'cohua'i a'ë, yë'ëre. Ja'quë quë'rona saisi do'ire jaje pasipi caji. ¹⁸ ¿Iquere caquë jaje ëa maca caquë'ni? Jaje cato me asa ti'añe'ni huesëyë, i caye.”

19 Jaje yo'ojë cajëna, Jesús cato asapi, iohua'i seni asañu'u cajë yo'oye. Jaje pa'ina, capi:

“Mësarute cahuë, ëa maca cato yë'ëre ñañe paja'cohua'i a'ë, ai tsoe maca pani yë'ëre ña coja'cohua'i a'ë. ¿Ja case'ere mësarü sa'ñe sejë yo'ojë caye? 20 Nuñerepa mësarute cayë. Mësarü airepa oija'cohua'i a'ë, cui'ne co'a ju'ijë pa'ija'cohua'i a'ë. Jaje pa'ijëta'are iye yeja pa'i cato sihuaja'cohua'i a'ë. Jaje oijë pa'isicohua'ita'are mësarü oise'epi yequë mu'se sihuaye ponëja'coa. 21 Nomiopi tsi coa huëosico pani ai yo'ocoa, tsitu'ure pa maca ti'aëna, a'si ju'io. Jaje yo'osicota'a tsihua'ë macare të'ya dani a'sise'e huanëyecoa, huajë tsitu'upi iye yejare pa'ina, sihuaco. 22 Jaje cui'ne mësaruje ai yo'oja'cohua'i a'ë, yure cato. Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi co'ini mësarute ña coja'quë a'ë. Ja maca mësarü sihua huajëja'cohua'i a'ë. Ja mësarü sihuaye yecohua'ije jioye ti peoji.

23 Ja mu'se cato yë'ëre seni asaye ti peosipi. Nuñerepa mësarute cayë. Ja'quëpi mësarute isija'quë api, si'aye mësarü seña yë'ë mamipi cajë sejëna. 24 Iye macaja'a mësarü yë'ë mamipi cajë seña pahüë, yureta'a sejë'ë. Sejëna, isija'quë api. Isiquëna, sihuaja'cohua'i a'ë.

Iye Yejare Ñese Quëcoye

25 Mësarute cahuë. Iye coca pa'i yo'oye ayena conì cuëcua ñaquë jaje casiquëta'are yequë mu'se ti'aja'coa, pa'i yo'oye ayena conì cuëcuema'ë caye, nuñerepa caja'quë a'ë, ja'quë ayere tiña asayerepa. 26 Ja mu'se cato mësarü yë'ë mamipi cajë seja'cohua'i a'ë. 27 Tsoe ja'quëpi mësarute

oi paji, mēsaruپی yē'ēre oi do'ire cui'ne mēsaruپی yē'ēre Diusu quē'ropi daisiquē api, cajē asa do'ire. ²⁸ Ja'quē quē'rore papi etani iye yejana daisiquē a'ē. Jaje pa'iquēta'are yure cato iye yejapi jēoni ja'quē quē'rona co'ija'quē a'ē.”

²⁹ Ja maca i ye'yacohua'ipi cahuē:

“Yureta'a mē'ē tiñarepa cayē, yequena cōni cuēcueye peoye. ³⁰ Yureta'a mē'ēre ñajē cui'ne asayē, si'aye ta'ñe asaquēre papi. Jaje pa'ini yecohua'ije mē'ēre seni asañu'u cajē yo'oye peoji. Jaje pa'ina, mē'ēre Diusu quē'ropi daisiquē api cajē asayē, yēquē.”

³¹ Cajēna, Jesupi capi:

“¿Jaje pa'ito yureta'a asa ti'are paye? ³² Tsoe ti'aji, iti yo'o maca. Yure iti macare pa'iyē, mēsaru yē'ēre te'ire jēoni pai ñape hua saija'cohua'i a'ē. Ja maca te'i pēaja'quē a'ē. Jaje pēasiquēta'a te'i pa'iyē paja'quē a'ē. Yē'ē ja'quēpi yē'ē ja're cōni pa'ija'quē api. ³³ Iye cato cayē, mēsarute yē'ē ja're cōni pa'ijē ai yo'oye peoye de'oye pa'ijē'ē caquē. Iye yeja cato mēsaru ai yo'oye pa'iji. Jaje pa'iquēta'are quēcocohua'i pa'ijē'ē. Yē'ē jē'quē iye yejare ñese quēcocoquē paē'ē.”

17

Jesús I Ye'yacohua'ire Secacaise'e

¹ Jaje ca tējini Jesús ma'tēmona ñaquē capi:

“Ja'quē tsoe ti'api, iti yo'o maca. Mē'ē mamaquēre de'oquēre papi iñocaijē'ē, mē'ē mamaquēpi mē'ēreje de'oquēre papi caquē iñoja'quēre. ² Mē'ēpi mē'ē mamaquēre iye yeja paire cuañequēre nehuē, mē'ē isicohua'ire ti pani

huesëye isijaquë caquë. ³ Më'ëre tel'i api Diusu asajë cui'ne më'ë jëjo daosiquëre Jesucristore asaye a'ë, ti pani huesëye.

⁴ Iye yejare pa'i më'ëre de'oquëre papi caquë iñoquë më'ë cuañese'ere ne saohuë. ⁵ Iye yeja peo'në yë'ë më'ë ja're pa'i de'oyere pare pase'eje pa'ye yure yë'ëre isi cojë'ë, ja'quë.

⁶ Iye yeja acohua'ini më'ë yë'ëre sahuani isisicohua'ire yë'ëpi më'ë pa'iyere iñoquë. Më'ë tsecohua'i paë'ë. Jaje pa'iohua'ini yë'ëna më'ëpi isina, iohua'ipi më'ë cocare de'oye sehuojë yo'ohuë. ⁷ Yure cato jaohua'i asayë, më'ë tse a'ë cajë më'ë yë'ëre isise'ere. ⁸ Jaje pa'ina, de'oye sehuojë asahuë, më'ë yë'ëre isisi coca. Asa ti'are pahuë, më'ë quë'ropi daisiquë api cajë, cui'ne më'ëpi jëjo daosiquë api cajë asahuë.

⁹ Jaohua'i do'ire caquë më'ëre señë: Coa iye yeja acohua'ini caquë señë pañë. Më'ë yë'ëre isisicohua'ini caquë señë, më'ë tsecohua'ini. ¹⁰ Yë'ë paye më'ë tse a'ë, cui'ne më'ë payepi yë'ë tse a'ë. Jaje pa'ina, yë'ë de'oyere jaohua'ipi iñoñë.

¹¹ Yë'ë iye yejare pa'iye paja'quë a'ë. Paquëta'are jaohua'ita'a iye yejare pa'ija'cohua'i a'ë. Yë'ë cato saiyë, më'ë ja're pa'ija'quëpi. Ja'quë de'oquërepa jaohua'i mañare ñacaijë'ë, më'ë tutupi më'ë yë'ëre isisicohua'ire, më'ë cui'ne yë'ë con'i pa'iyeje pa'ye tel'ije pa'iohua'i pa'ija'cohua'ire. ¹² Yë'ë iye yeja pa'i maca më'ë tutupi de'oye ñacaë'ë, iohua'ire, më'ë yë'ëre isisicohua'ire. Ñacaina, tel'ije ne huesëye papi, noni ne huesësiquëse'e ne huesëpi toyase'epi ti'aquëna.

13 Yure cato mē'ē pa'i hue'ñana saiye. Jaje pa'iquēta'are yē'ē ja yē'ta'a iye yejare pa'i do'ire cayē, iye coca, jaohua'ije yē'ē sihuayeje pa'ye sihuajajē caquē. 14 Mē'ē cocare jaohua'ina isihuē. Isina, iye yeja acohua'ipi iohua'ire coeyē, iye yeja acohua'i peo do'ire. Yē'ēje iye yeja aquē peoyē. 15 Iye yejapi jaohua'ire etoni sajē'ē caquē señe pañē. Yē'ē cato señē, mē'ēpi ñacaina, huatipi josa yo'oye pajaquē caquē. 16 Jaohua'i cato iye yeja acohua'i peoyē. Yē'ēje iye yeja aquē peoyē. 17 Mē'ē tsecohua'irepa pa'ija'cohua'ire de'ocohua'ire pare nejē'ē, mē'ē cocapi. Mē'ē coca cato nuñere pa'ē. 18 Mē'ē yē'ēre iye yejana jējo daose'ejē pa'ye cui'ne yē'ēje jaohua'ire iye yejana jējo saoyē. 19 Jaje pa'ina, jaohua'ini caquē yē'ēpi mē'ēna isiyē, jaohua'ije nuñerepa coca do'ipi mē'ēna isisicohua'i pa'ijē mē'ē yēyere yo'ojajē caquē.

20 Jaohua'ise'ere caquē secacaiye pañē, cui'ne iohua'i quēajēna, jeteyo'je asani itire pa'ē cajē cuasaja'cohua'ireje caquē secacaiyē. 21 Si'aohua'i jaohua'ije te'ije pa'iohua'i pa'ijajē caquē señē, te'ije pa'iohua'i maina tsioni pa'ijaquē caquē. Ja'quē, yē'ē cui'ne mē'ē conī tsioni te'ije pa'iohua'i pa'ieje pa'ye pa'ijajē jaohua'ije. Jaje tsiosicohua'ipi te'ije pa'iohua'i pa'ijēna, iye yeja acohua'ipi ñajē mē'ēpi yē'ēre jējo daopi cajē sehuoja'cohua'ire. 22 Jaohua'ire isihuē, de'oyere pare mē'ē yē'ēre isise'ere, te'ije pa'iohua'i pa'ijajē caquē, mē'ē cui'ne yē'ē te'ije pa'iohua'i pa'ieje cui'ne pa'ijajē caquē. 23 Yē'ēpi iohua'i ja're conī pasi'i. Pa'ina, mē'ēpi yē'ē ja're conī pa'ijē'ē. Pa'ina,

iohua'ipi te'ije pa'iohua'irepa pa'ija'cohua'ire. Jaje pa'ijëna, iye yeja paipi, mē'ëpi yē'ëre jëjo daopi cajë asaja'cohua'i a'ë, mē'ëpi jaohua'ire yē'ëre oiyeje pa'ye oina ñajë.

²⁴ Ja'quë mē'ëpi yē'ëre isihuë. Jaje pa'ina, mē'ëre señë, jaohua'ije yē'ë pa'i hue'ñare pa'ijajë caquë, pa'ijë mē'ë yē'ëre de'oyerepa isise'ere ñajajë. Yē'ëre mē'ë cato ai oiquë a'ë, ja yē'ta'a yeja de'huama'nëpi. ²⁵ Yē'ë ja'quë nuñerepa yo'oquë, mē'ëre iye yeja pai asa ti'añe pañë. Jaje pa'iquëta'are yē'ë cato mē'ëre asayë icohua'ije mē'ë jëjo daosiquë api cajë asayë, yē'ëre. ²⁶ Yē'ëpi iñohuë, mē'ë pa'iye jaohua'ire. Ja yē'ta'api iñoquë pasi'i, ai jerepa tiña. Jaje iñoquëna, mē'ë yē'ëre oiyeje iohua'ini pa'ijaquë pa'ina, yē'ëpi iohua'i ja're coni pasi'i.”

18

Jesure Tseani Sase'e

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Iye ca tējini jeteyo'je Jesús saji'i, i ye'yacohua'i ja're coni Cedrón a'ri tsiaya je te'tena. Jarote a'ri tsio paji'i. Jarona Jesús i ye'yacohua'i ja're coni cacapi. ² Judasje, coso yehuoja'quëje jaro ñaquë paji'i. Jarona Jesús si'anë i ye'yacohua'i ja're tsi'si hue'ña paji'i. ³ Pa'ina, Judas iti ñaquë sëte iti hue'ñana sa ti'api, soldado pai ja're, cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i jëjo daocohua'i ja're, cui'ne fariseo pai jëjo daocohua'i ja're. Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i jëjo daocohua'i cato Maija'quë huë'e ñacai soldado pai pa'ë. Si'aohua'i huajo cui'ñasicohua'ire

papi daë'ë, toa tsëopëana cui'ne soquë pena tsëosicohua'ipi. ⁴ Jesupi ìohua'i yo'o ja'ñe asaquë du'ru sani ìohua'ire seji'i:

“¿Neni co'eye'ni?”

⁵ Caquëna, ìohua'ipi cahuë:

“Jesús Nazaret aquëni co'eyë.”

Cajëna, Jesupi sehuoquë capi:

“Yë'ë ì a'ë.”

Judasje ìohua'i ja're conì paji'i. ⁶ Jaje caquëna, asani co'ye jëa saoni yejana tata omehuë. ⁷ Ja maca Jesús tìjupë seji'i, ìohua'ire cahuë:

“¿Neni co'eye'ni?”

Caquëna, ìohua'ipi cahuë:

“Jesús Nazaret aquëni co'eyë.”

⁸ Cajëna, Jesús capi, ìohua'ire:

“Tsoe mësarupi asahuë. Yë'ë ì a'ë. Yë'ëni co'eye sëte jaohua'ire josa yo'oma'pë pa'ijë'ë, ìohua'ise'e saijajë.”

⁹ Jaje Jesús case'e tì'api, ì case'e cato caji:

“Më'ë yë'ëre ìsìsìcòhua'ire ne huesoye pahüë, te'ireje.” ¹⁰ Ja maca Simón Pedropi ì hua'ti dutani ëja të'hui cajorose'e tëto huatopi. Ì tëtosiquë cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'ì ëjaëre necaiquë paji'i. Ì mami cato Malco hue'equë paji'i. ¹¹ Jaje yo'oquëna, Jesupi Pedrore capi:

“Hua'tire ìo ju'ì huë'ñana jua nëojë'ë. Iye jare jaje ai yo'oye pa'iji, yë'ë ja'quëpi ìsìto.”

Maija'quë Huë'e Ñacaicohua'ì Èjaërepa Quë'rona Èjaë Jesure Sase'e

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Ja maca soldado paì cui'ne ìohua'ì ëjaë conì, cui'ne judío paì soldado conì Jesure tseani huehuë.

13 Ja jeteyo'je Anás huë'ena sahuë. Anás mama-corepa do'ire Caifás cato Anás huau paji'i. Jaëpi ja tēcahuë cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë paji'i. 14 Jare iquë Caifáspi ca nēopi, judío paire tel'i mai aquëpi jucacaiye pa'iji, si'a judío pai do'ire.

Pedropi Jesure Ñama'quë A'ë Case'e

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Simón Pedro cui'ne yequë i ye'yequë coní tuë'ë, Jesure. Jesús ye'yaquë cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë ñaquë paji'i. Jaje pa'i do'ire caci, Jesús ja're coní, ëjaë huë'e hue'se daripëna.

16 Jaje pa'iquëta'are Pedrose'e hue'se eta sa'rona pëapi. Jaje pëaëna, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë ñaquëpi Jesús ye'yaquëpi etani eta sa'ro ñacore coca caní Pedrore copi, sa'nahuëna. 17 Ja maca eta sa'ro ñacopi Pedrore seco'ë:

“¿Më'ë i ye'yacohua'i aquë pa'ima'quë?”

Seona, Pedropi capi:

“Pajë'ë, yequë a'ë.”

18 Ai sësëye sëte, jo'yaohua'i cui'ne policia pai coní jeca dani suani toa nehuë. Neni jarote ñu'ijë sësëquëna, cuijë paë'ë. Pedroje jarote paji'i, sësëquëna, cuiquë.

Maija'quë Huë'e Ñacaicohua'i Èjaëpi Jesure Sese'e

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi Jesure se huëopi, jecohua'i a'ni, më'ë ye'yacohua'i caquë, cui'ne iquere më'ë ye'yaquë paquë'ni caquë seji'i.

20 Seina, Jesupi capi:

“Si'a pai asajëna, yë'ë cato casiquë a'ë. Si'anë pai tsi'si sitona ye'yaquë pa'isiquë a'ë. Cui'ne Maija'quë huë'ena ye'yaquë pa'isiquë a'ë, judío

pa'i tsi'si hue'ñana. Yè'è cato yo'osiquè a'è, yahue yo'oma'è pa'isiquè a'è. ²¹ ¿Me yo'oquè yè'ère seni asaquè'ni? Seni asajè'è, yè'è caquèna, asasicohua'ini, jaohua'ipi quèajajè yè'è case'e. Jaohua'ipi asayè, yè'è case'e si'aye.”

²² Jaje Jesús ca maca Maija'què hu'e ñacai policiapi ìti maca nècaquèpi tsiana tètòquè capi:

“¿Jaje io Maija'què hu'e ñacaicohua'i èjaère sañope sehuocoa?”

²³ Caquèna, Jesupi capi:

“Quèajè'è. ¿Iquere yè'è co'aye care'ni? ¿Yè'è case'epi de'oye pa'ito me yo'oquè tè'caquè'ni, yè'ère?”

²⁴ Ja maca Anáspi Maija'què hu'e ñacaicohua'i èjaè Caifás què'rona sèasiquèni jèjo saopi.

*Pedropi Jesure Ñama'què A'è, Ca Cose'e
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

²⁵ Pedro jaje yo'o maca cato toare cui nècapi. Nècaquèna, ìte cahuè:

“¿Mè'èje i ye'yacohua'i aquè pa'ima'què?”

Cajèna, Pedropi cosoquè capi:

“Pajè'è. Ñama'què a'è, ìte.”

²⁶ Ja maca Maija'què hu'e ñacaicohua'i èjaère necaicohua'i aquèpi seji'i, Pedro cajoro tètò tèasiquè, do'iquèpi ñeje caquè:

“¿Mè'èje pa'ini yè'è ñasiquèta'a jeto tsio?”

²⁷ Caquèna, Pedropi tìjupè cosopi. Coso macarepa curaje yèji'i.

*Pilato Ña Hue'ñare Jesús Pa'ise'e
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)*

28 Ja maca Caifás huë'epi Jesure Pilato huë'ena sahuë. Ja maca cato ñata tome huesë maca paji'i. Judío cato cacama'pë pa'ë huë'e, si'si neñere coejë, iohua'ipi jaroná cacasicohua'i pani Egíptopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë aiñere para'huë. 29 Jaje pa'ina, Pilatopi etani iohua'ire capi:

“¿Ique do'ire iquëre sañope caye'ni?”

30 Caquëna, iohua'ipi sehuohuë. Do'i quë'i peoto yëquë më'ë quë'rona daye para'huë.

31 Ja maca Pilatopi capi:

“Sajë'ë, iquëre. Sani mësarú cuañese'e pa'iyeje do'i quë'i pa'ito yo'ojë'ë.”

Caquëna, judío paipi cahuë:

“Jaje pa'iquëta'are yëquë judío pai cato paire huani jeoñe cuañeñe ti peoyë.”

32 Jaje yo'ojëna, Jesús i ju'i ja'ñe ca nëose'e ti'api.

33 Pilato cui'naëpi i huë'ena cacani Jesure soini seji'i:

“¿Më'ë judío pai ëjaëre paë?”

34 Caquëna, Jesupi capi:

“¿Më'ëse'e cuasaquë caquë, panita'a yecohua'ipi carena, caquë?”

35 Caquëna, Pilatopi sehuopi:

“¿Judíoje ñani yë'ë cato? Më'ë paipi cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi yë'ëna dani isihuë, më'ëre ja do'ire cayë. ¿Iquere yo'o u'ni?”

36 Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Iye yeja yë'ë cuañe huë'ña peoji. Iye yeja yë'ë quë'ro pa'ito, yë'ë te'te pa'icohua'ipi uihuara'huë, yë'ëpi judío paini tseá cuañeñoñe pajajë cajë. Yë'ë cuañe huë'ña peoji, iño.”

37 Ja maca Pilatopi capi:

“Jaje pa'ito judío pai ëjaë, më'ë.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Pai ëjaë'ë, më'ë cayeje. Peosiquëpi pai de'oni yë'ë cato iye yejana daisiquë a'ë, nuñerepa cocare casi'i caquë. Nuñerepa cocare sehuocaicohua'ipi yë'ë caye asacaiyë.”

Jesure Huani Jeoñe

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

³⁸ Caquëna, Pilatopi capi:

“¿Ique a'ni, nuñerepa?”

Jaje seni tëjini, Pilato tijupë pai ja're coca casi'i caquë, etani capi:

“I co'aye yo'ose'e yë'ë ti'ama'ë pa'iyë, iquëre.

³⁹ Mësarü cato Egíptopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'seña tseasicohua'ire te'ire eto-cohua'i a'ë. ¿Jaje pa'iyë sëte mësarü neni etoye yëye'ni? ¿Judío pai ëjaëni etoye?”

⁴⁰ Jaje ca maca si'a pai cui coreña:

“¡Jaëre cato etoye peoji! Barrabásni eto saojë'ë.”

Iquë Barrabás cato co'amaña yahue imaquë paji'i.

19

¹ Jaje cajëna, asani Pilatopi Jesure si'sejë'ë caëna, si'sehuë. ² Soldado pai Jesure miupi maro tëosicopi sïopëna puahuë. Cui'ne nea maja'i ju'i care Jesure suñacaë'ë. ³ Ja jeteyo'je i quë'rona tsiojaijë cahuë:

“¡Judío pai ëjaëre pa'ë, më'ë!”

Jaje cajë tsiana të'cahuë.

⁴ Tijupë Pilato eta cöni capi:

“Asajë'ë. Iquë co'aye yo'ose'e tì'ama'ë pa'iyë. Cui'naëni mësaru quë'rona da coñë, do'i peoquë api cajë ñajajë caquë.”

⁵ Jesupi miu maro pu'i cui'ne nea maja'i ju'i ca ju'i etaquëna, ja maca Pilatopi capi:

“¡Ñajë'ë. Iñore pa'iji, iquë!”

⁶ Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cui'ne policia pai ñani cuihuë:

“¡Queñe pa'iji. Queñe pa'iji!”

Jaje cuijëna, Pilatopi capi:

“Sani quejë'ë, mësarupi. Yë'ë cato tì'añe pahüë, i co'aye yo'ose'e.”

⁷ Caquëna, judío paipi sehuohüë:

“Yëquë cuañese'e payë. Jaje pa'ina, yëquë cuañese'eje ju'iñe pa'iji, Diosu mamaquë a'ë casi do'ire.”

⁸ Jare Pilato asani ai jerepa ca'rapì. ⁹ Ja maca cui'naëpi huë'ena cacani seji'i, Jesure:

“¿Jero aquë a'ni, më'ë caquë?”

Seina, Jesús ti sehuoma'ë paji'i, te'o macareje.

¹⁰ Ja maca Pilato capi:

“¿Yë'ëre sehuocaiye paquë? ¿Huesëquë cui'ne yë'ëpi më'ëre queja'a tutu cui'ne më'ëre eto sao tutuje paye?”

¹¹ Caquëna, Jesupi capi:

“Diusupi më'ëre ja tutu isima'quë pa'ito më'ë yë'ëre yo'o tì'añe ti peora'pi. Jaje pa'ina, yë'ëre tseani më'ëna isisiquëpi më'ë jerepa jai do'i paji, tayo do'ire.”

¹² Jare ja macapi Pilato cato Jesure eto sao huasosi'i caquë co'epi. Co'equëta'are judío paipi jerepa cuihuë, ñeje:

“Jaëni eto saoquë pani César cajei peoja'quë a'ë, m'ë. ¡Pai ëjaëre pa'ë caquë yo'oquë cato Césarte sañope yo'oquë api!”

¹³ Ja maca Pilato iyere asani Jesure hue'sena etoni pai yo'ose'e ne de'huaquë ña de'hua hue'ñana ja'rupi, hebreo pai coca cato Gabata hue'yo hue'ñana. Jaje cani cayë, “Quënapí nesico”.

¹⁴ Ja yë'ta'a Egíptopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se tì'añe pa maca mu'se joporepa pa'ina, yo'ohuë, te'e mu'se caraquëna. Ja maca judío paire Pilatopi capi:

“¡Iquë mësarü ëjaërepa pajë'ë!”

¹⁵ Jaje caquëna, ïohua'ipi cahuë:

“¡Ju'ijaquë, ju'ijaquë! ¡Queñe pa'iji!”

Cajëna, Pilatopi capi:

“¿Yë'ëpi mësarü ëjaëre queja'quë a'ni, jaje ca ja'ñe?”

Caquëna, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cahuë, ite:

“Yequë ëjaëre pare peoyë. Coa Césarse'e yëquë ëjaë pa'iji.”

¹⁶ Jaje ca tējini Pilatopi Jesure ïohua'ina isipi quejajë caquë. Isina, ïohua'ipi sahuë.

Jesure Queñe

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesús jaropi etani ite queja'a sarahua çoni saji'i, pai siopë tara hue'e hue'ñana hebreo pai coca cato Gólgota hue'yo hue'ñana. ¹⁸ Jarona ite quehuë. Yecohua'ire cayaohua'ire i ja're çoni quehuë. Jesuni jopore pana nëcojë yecohua'ini i ëja te'tena cui'ne i ari te'tena nëcohuë. ¹⁹ Pilatopi cuañepi cruzu ëmëje'ena: JESÚS NAZARET AQUË

JUDÍO PAI ĒJAĒPI toyasicore deojë'ë caquë. ²⁰ Jaje toyasicore jai pai judío pai ñahuë, Jesure que sitopi pai daripë ja'yere pa'i do'ire. Toyasico cato paji'i, hebreo coca, griego coca, cui'ne latín coca. ²¹ Jaje pa'ina, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i judío paipi cahuë, Pilatore:

“Toyama'ë pa'ijë'ë ‘Judío pai ëjaëpi’ caquë coa toyajë'ë, ñeje, ‘Judío pai ëjaë'ë caquë api.’ Jare toyajë'ë.”

²² Cajëna, Pilatopi sehuopi:

“Yë'ë toya huesosico cato jaje pa'iji. Yequé ponañe peoji.”

²³ Ite quesí jeteyo'je soldado paipi Jesús ju'i care ini cajese'le pa'i caña huahuehuë, pai ñape cui'na ja'yese'le. Cui'ne camisaje i'ë, itena te'opi tsoa ca pa'iye sëte, ²⁴ sa'ñe iohua'i cahuë:

“Nanë ye'saye pañu'u, coa iti de'hue nesiquëpi iote paja'quëre.”

Jaje cajë yo'o maca tsoe tì'api, toyase'le ñeje cayepi:

“Yë'ë ju'i care pai ñape huahuehuë. Nepi paja'cohua'i a'ni, cajë.” Jaje soldado pai yo'ohuë, iti case'je pa'ye.

²⁵ Cruz yë'quë macare Jesús pëca ja'co cui'ne io maja'yo, cui'ne Cleofas nëjo María, cui'ne yequë María Magdalena paë'ë. ²⁶ Pa'ijëna, pëca ja'core Jesús ñani, cui'ne i ai oi ye'yaquë pa'isiquëpi io yë'quë macare nëcaquëna, ñani capi:

“Nomio jaë api, më'ë mamaquë.”

²⁷ Ja jeteyo'je i ye'yaquëre capi:

“Jao, më'ë ja'co.”

Jare iti casi macapi i ye'yaquëpi i hu'ëna sai sapi, iote.

Jesús Ju'ise'e

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Ja jeteyo'je Jesús tsoe si'aye ne saose'e sête toyase'e cayepi t̄l'ajaquë caquë capi:

“Oco ëaji.”

²⁹ Jarote o'sa cono timësicopi ñuco'ë. Ñu'iona, ja maca ca'cona saëni soquë tarapëna huëni i yë'opona ucujaquë cajë yo'ojëna. ³⁰ Jesupi o'sa cuiya'i conore ucupi. Ucuni capi:

“Si'aye t̄l'api, yureta'a.”

Jaje cani meñe s̄iopë ne meni, juni huesëpi.

Jesús Coripa Quë'rona Soldadopi Totase'e

³¹ Ja yë'ta'a Egíptopi Israel pa'i etajë pa'ise'ere cuasajë yo'o mu'se t̄l'ama'ë paji'i. Ja mu'se cato huajë mu'se paji'i. Jaje pa'i do'ire co'aye cruzure ju'isicohua'ipi dete ma'ñe cajë Pilatore sei'ë, quesicohua'ire quëñase'e t'ë'ca jë'yeni t̄iona sajajë cajë. ³² Ja maca soldado paipi sani du'ru aquëre pani quëña t'ë'ca jë'yehuë, cui'ne yequëreje t'ë'ca jë'yehuë, Jesús ja're quesicohua'ire. ³³ Jaje yo'oni Jesús quë'rona sa tsiojajjë ñajëna, tsoe ju'isiquë paji'i. Pa'ina, ña jujani quëña t'ë'ca jë'yeye pahüë.

³⁴ Jaje pa'iquëta'are soldadopi uiyopi totapi. Coripana totaquëna, tsie cui'ne oco etapi. ³⁵ Iye quëaquë cato it̄i ñasiquëpi quëaji cui'ne nuñerepa caji. Nuñerepa quëaji it̄i asasiquëpi, mësarureje care paji cajë asajajë caquë. ³⁶ Iye cato yo'ohuë, ñeje toyase'epi t̄l'ajaquë cajë, it̄ipi caji: “I quëña t'ë'ca jë'yeye paja'cohua'i a'ë.” ³⁷ Yequë hue'ña

toyase'epi caji: “Iohua'i a'si nesiquëni ñaja'cohua'i a'ë.”

Jesure Tase'e

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Ja jeteyo'je José, Arimatea aquëpi Pilatore sani Jesús capë tasi'i caquë seji'i. José cato judío paini ca'raquë Jesure yahuerepa tuiquë paji'i. Jaje pa'ipi seji'i, Pilatore Jesús capë sani tasi'i caquë. Caquëna, Pilatopi de'oji sajë'ë. Caëna, sani Jesús capë ini sapi. ³⁹ Cui'ne Nicodemoje saji'i, treinta kilos mirra cui'ne aloes co'mese'ere saquë. Jaë cato Jesure ñami sani coca casiquë paji'i. ⁴⁰ Jaje José cui'ne Nicodemo coní saiscöhua'ipi Jesús capëre ini johua'i sase'e huëo sëñepi cañana neni tunahuë, ju'isiquëre. Taja'quëre judío pai yo'oyepi yo'ohuë, jaje yo'ocöhua'i sëte. ⁴¹ Jesure que sito ja'yere tsio paji'i. Pa'ina, ja tsiore paji'i, huajë quë'isi coje paire tama'coje. ⁴² Pa'ina, ja cojena Jesure tahuë, ja'ye maca pa'icona. Ja maca cato judío pai huajë mu'se tsoe ti'a huëopi.

20

Jesús Ju'isiquëpi Huëiye

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Du'ru co'amaña ne mu'se ñata maca ja neaquëna, María Magdalenapi sacco'ë, tasi daripëna. Saio ñacona, daripë siosicopi jai quëna pë hui'yosico paji'i. ² Ja maca Simón Pedro quë'rona cui'ne Jesús ai oiquërepa pa'isiquë quë'rona huë'huëni cao:

“Ejaë capë tsoe sahuë, daripë pa'isicore. Huesëyë, jero sa'na nehuë.”

3 Jaje cacona, Pedro cui'ne yequë i ye'yaquë coni daripë quë'rona ña'ñu'u cajë saë'ë. 4 Cayahua'i te'e co'arepa huë'huëjë saë'ë. Te'i ai jerepa huë'huësiquëpi du'ru t̄i'api, tasi daripëna. Pedropi jeteyo'je t̄i'api. 5 Du'ru t̄i'ani nē meni ñaquëna, coa ite huëni oasi cañase'e paji'i. Cacani ñañeta'a papi. 6 Paquëna, Simón Pedropi jeteyo'je daisiquëpi daripëna cacapi. Jaëje cui'ne ñapi, ite huëni oasi cañase'e pa'ina. 7 Cui'ne yequeje ñapi, Jesús siopë tunasi capi t̄irona iose'ere tunani yequë caña uima'tona oasicopi pa'iona. 8 Ja maca cui'ne du'ru daripëna t̄i'asiquëje cacani iti yo'ose'e ñaquë nuñerepa asapi, iti yo'ose'e. 9 Jesucristo ju'isiquëpi huëi ja'ñere case'ere ja yë'ta'a toyase'e caye asa t̄i'lama'cohua'i sēte. 10 Jaje ña tējini i ye'yacohua'i co'ihuë, huë'ena.

Jesupi María Magdalenana Ñaise'e
(Mr 16.9-11)

11 Jaje pa'iquëta'are María cato hue'sena pëa nēcani oi nēcao, daripë yë'quë macapi. Ja oio se nē meni ñao daripë sa'nahuëna. 12 Ñacopi ñao, cayahua'i poja'i ju'i caña suñasicohua'ipi, Jesús capë pa'i sitore pa'ijëna, te'i quëo pa'i sitore pa'ina, yequëpi siopë pa'i sitore ñu'ina. 13 Ja maca huññaohua'ipi iote se'i'ë:

“¿Nomio, iquere oico'ni?”

Cajëna, iopi sehuo:

“Yë'ë Ejaëni sahuë. Ja do'ire oiyë. Huesëyë, jero sa'na sani nehuë.”

14 Jaje se ca toco, se ponëco Jesure ñao, iti macare nēcaquëna. Ñacota'a Jesupi cuasaye pao. 15 Ja maca Jesupi iote seji'i:

“¿Nomio, iquere oico'ni? ¿Neni co'eco'ni?”
 Caquëna, iti maca tsio ñaquë api cuasaco cao:
 “Ëjaë, më'ëpi sasiquë pani quëajë'ë, më'ë ne sito.
 Quëaëna, yë'ëpi ite sasi'i.”

¹⁶ Ja maca Jesupi capi, iote:

“¡María!”

Caquëna, iopi ponëni cao, hebreo cocapi:

“¡Raboni!” Jaje caye cato cao, ye'yaquë.

¹⁷ Ja maca Jesupi capi:

“Tseama'o, ñu'ijë'ë. Ja yë'ta'a ja'quë quë'ro
 saima'quë a'ë. Jaje pa'iquëta'are sani quëajë'ë,
 yë'ë yo'je tsire. Pëca ja'quë quë'rona cui'ne mai
 Diosu quë'rona saiye.”

¹⁸ Caquëna, ja maca María Magdalenapi sani i
 ye'yaquë pa'isicohua'ire quëao. Ëjaëni ñahuë, caco.
 Ipi jaje quëajë'ë, caëna, cayë, cao.

Jesupi I Ye'yacohua'ina Ñaise'e

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Jare ja mu'se du'ru co'amaña ne mu'se ñami
 pa'i maca i ye'yacohua'ipi tu'rihuëna judío paini
 ca'rajë cacani eta sa'ro siosicohua'ipi paë'ë.
 Pa'ijëna, Jesupi iohua'i jopona ñaiquë pëpaquë
 capi:

“De'oye pa'ijë'ë.”

²⁰ Ja se ca tējini i jëña cui'ne i coripa iñopi. Ja
 maca Ëjaëre papi cuasajë sihuahuë. ²¹ Ja maca
 cui'naëpi Jesús ca copi:

“De'oye pa'ijë'ë, mësarü. Ja'quë yë'ëre jëjo
 daose'eje cui'ne yë'ëje mësaruteje jëjo saoyë.”

²² Jaje cani sëcopi iohua'ina, sëcoquë capi:

“De'o joyore pare pajë'ë. ²³ Mësarupi
 sai de'huacaicohua'ini iohua'i tayo

yo'ose'e saï de'huacaiye pa'iji. Mësaru saï de'huacaima'cohua'ini ìohua'i tayo yo'ose'e saï de'huacaiye peoji.”

Tomáspi Jesús Huëisiquëre Ñase'e

²⁴ Tomás Jesús doce soisicohua'i aquëpi cui'ne yequë mami Gemelo hue'equëpi Jesús ñai maca peopi. Peoquëna, yecohua'ise'e paë'ë.

²⁵ Peoquëna, ñasicohua'ipi Jesús ye'yacohua'ipi quëahuë, Ëjaëni yëquë ñahuë cajë. Cajëna, Tomáspi capi:

“Yë'ëpi ì jëtë quëna ñaca cojena cui'ne ì coripa ui cojena yë'ë jëtëpi sani ñama'ë pani ìre papi caye paja'quë a'ë.”

²⁶ Ocho mu'seña tëto saisi maca ì ye'yacohua'ipi huë'ena tsi'sicohua'ipi paë'ë. Pa'ijëna, jarote Tomásjë conì paji'i, yure cato. Ja maca Jesús ñaiipi, eta sa'noa sïose'epi pa'iquëta'are. Ja maca pëpaquë capi:

“De'oye pa'ijë'ë.”

²⁷ Ja maca capi, Tomásre:

“Më'ë jëtëpi ìñona sa'ijë'ë. Sa'ì ñajë'ë, yë'ë jëñare. Më'ë jëtëre dajë'ë. Dani yë'ë coripa ui cojena sa'ijë'ë, tsoerëpa jëa coema'ë pa'ija'quë nuñere pa'ë caquë asaja'quë.”

²⁸ Ja maca Tomáspi sehuopi:

“Yë'ë ìËjaë cui'ne yë'ë Diusu!”

²⁹ Caquëna, Jesupi capi:

“Tomás yureta'a asare payë, më'ë yë'ëre ñasi do'ire. Sihuayë, yë'ëre ñama'cohua'ipi coa quëayena asani nuñere pa'ë cajë cuasacohua'ire.”

Me Neja'copi Iye Toya Pëpë Pa'ico'ni

³⁰ Jesús jaiye yo'opi i ye'yacohua'i ñajëna, pai yo'o tì'a ma'ñere ja yo'ose'e toya pëpëna si'aye toyase'e peoji. ³¹ Jaje pa'iquëta'are iye cato mësarupi Jesure ire papi Cristo huasoquë api, cajë cui'ne Diusu mamaquëre papi cajë asani ti pa'iyere tì'ajajë cajë toyase'e a'ë.

21

Jesupi Siete I Ye'yacohua'ina Ñaise'e

¹ Ja jeteyo'je Jesús tijupë i ye'yacohua'ina ñaipi, Tiberias jaira tëtëpana. Ñaini ñeje yo'opi: ² Simón Pedropi cui'ne Tomás Gemelo hue'equë cui'ne Natanael Caná yeja Galilea aquë cui'ne Zebedeo mamajë cui'ne cayaohua'i Jesús ye'yacohua'i conì paë'ë. ³ Pa'ijëna, Pedropi capi:

“Hua'ire sani nesi'i.”

Caquëna, yecohua'ijë cahuë:

“Yëquëje më'ë ja're sañu'u.”

Canì saë'ë, te'e i ja're conì yohuëna aya mëni. Ja ñami hua'ire neñe pahüë. ⁴ Ñata tome maca Jesús tsiaya tëtëpare nēcapi, i ye'yacohua'ipi huesëhuë, iquei'ni cajë. ⁵ Ja maca capi, Jesupi:

“¿Tsidohuë, hua'i neñe pare?”

Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Pahüë, neñe.”

⁶ Ja maca Jesús capi:

“Yohuë ëja te'tena hua'i yo'ecore jeo dëojë'ë. Ja maca mësarù neja'cohua'i a'ë.”

Caëna, i case'eje jeo dëohuë. Jeo dëorena, hua'ipi timëni dëquëcona, naë tì'añe pahüë. ⁷ Ja maca Jesús ai yëquëpi Pedroro capi:

“¡Mai Èjaëre papi!”

Jaje ca macarepa asayepi Simón Pedropi i ìmëje ju'icore se suñani sa duji'i, tsiayana. ⁸ Yecohua'i cato yohuëja'a tsio daë'ë, mejahuëna, hua'i yo'erë naëjë. Coa cien metro paji'i, të'tëpa tì'añe. ⁹ Yejana tìtani tumajë tì'ahuë, tsoe toa suasicopi pa'ina. Cui'ne hua'i, pan paji'i, toa ìmëje'na tuñase'epi.

¹⁰ Ja maca Jesupi capi:

“Dajë'ë, hua'ire mësaru nesicohua'ini.”

¹¹ Simón Pedropi yohuëna aya mëni hua'i yo'ecore cutihuëre pana naë mapì, mejahuëna hua'i tìmësiconi. Ciento cincuenta y tres hua'ire nehuë. Jaje pa'iquëta'are hua'i yo'erë tëiye pao.

¹² Ja maca Jesupi capi:

“Dani hua'i aijë'ë.”

Te'ije ìte ìquei'ni, më'ë caquë señe papi. Si'aohua'i Èjaëre papi cajë asahuë. ¹³ Ja jeteyo'je Jesupi panpë ìni hua'quequë aopi si'aohua'ire, cui'ne hua'ireje hua'quequë aopi.

¹⁴ Iye cato toasoñe aco paji'i, ìohua'i ìte ñase'e ju'isiquëpi huëisiquëre.

Simón Pedrore Jesús Case'e

¹⁵ Ao ani tëjisi jeteyo'je Jesupi seji'i, Pedrore ñeje: “Simón Jonás mamaquë, ¿iye jerepa më'ë yë'ëre oiquë?”

Caquëna, Pedropi sehuopi:

“Jaje pa'ijë'ë, Èjaë. Më'ëpi tsoe asayë, yë'ë më'ëre oiye.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Jaje pa'ito yë'ë yëi ñamare de'oye ñacaijë'ë.”

¹⁶ Tìjupë seni copì, cayaye acore:

“Simón Jonás mamaquë, ¿yë'ëre oiquë?”

Caquëna, Pedropi sehuopi:

“Jaje pa'iji, Ējaë. Më'ëpi tsoe asayë, yë'ë më'ëre oiye.”

Caquëna, Jesupi capi:

“Jaje pa'ito yë'ë yëi ñamare ñacajjë'ë.”

¹⁷ Toasoñe acore seji'i:

“Simón Jonás Mamaquë, ¿yë'ëre më'ë yëquë?” Ja maca Pedro oi tsia nepi, toasoñe acore yëquë më'ë yë'ëre oiquë caquëna. Ja maca sehuopi Pedro:

“Ējaë, më'ëpi si'aye asayë, yë'ë më'ëre oiye.”

Ja maca Jesupi capi:

“Yë'ë yëi ñamare de'oye ñacajjë'ë. ¹⁸ Nuñerepa më'ëre cayë, ai posërepa pa'i maca, më'ëse'e caña suñani më'ë yë hue'ñana sai pa'isiquë a'ë. Jaje pa'iquëta'are ai huānou de'osi maca coa jëtëre nëocaina, yequëpi suñacajja'quë api. Ja maca më'ë saiye yëma'tona saja'quë api.”

¹⁹ Jaje Jesús caní capi: Pedro ju'iñepi Maija'quë de'ouquërepa pa'iyë iñocai ja'ñere quëaquë. Ja jeteyo'je capi:

“Tuijë'ë, yë'ëre.”

Jesús Oiquërepa

²⁰ Co'iquë Pedro ñaquëna, i ai oiquëre papi Jesure tujji'i, Jesure tseama'në ao ai maca ja'ye ñu'i, “Ējaë, ¿nepi coso yehuoja'cohua'i a'ni?” caquë sesiquëpi.

²¹ Pedropi ñani Jesure seji'i:

“¿Ējaë, iquëreta'a me yo'oye pa'ija'coa'ni?”

²² Caquëna, Jesupi capi:

“Yë'ë co'i macaja'a huajëquë iquë pa'ijaquë caquë pa'ito ¿iquepi më'ëre co'aquë'ni? Më'ë cato yë'ëni tuijë'ë.”

²³ Ja maca iye case'ere Jesús oiquërepa sehuosicohua'i jupëpi asahuë. Asani cuasahuë, iquë

cato ju'iñe paja'quë api. Jaje Jesús cato ju'iñe paja'quë api caye papi. I cato capi: “¿Yè'ë co'i macaja'a huajëquë pa'ijaquë caquë pa'ito iquepi mè'ëre co'aquë'ni?”

²⁴ Iye coca toyaquë cato i oiquëpi toyayë, nuñerepa cocare quëaquë. Jaje pa'ina, nuñerepa cocare caji cajë asayë.

²⁵ Jesús yo'ose'e jaiye pa'iji, pa'iquëta'are toyaye pañë. I yo'ose'e ñape toyañu'u cajë yo'ocohua'i pani toya saoye peoji, si'a yeja maca toya pëpi timë huesotoje. Ja yë'ta'api toyaye pati'ñe pa'io. Ca tëjihüë. Jaje pa'ijaquë.

Maija'quë Huajë Ca Nëose'e
New Testament in Secoya (EC:sey:Secoya)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Secoya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Secoya [sey], Ecuador

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Secoya

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

995e68c5-fe57-54e6-bf8e-0637526d3f7d